

Ս. Գ. Հ. Կ.

ՍԴՅԿ Կեդրոնական Վարչութեան Շնորհաւորական Ուղերձը՝ Հայաստանի Խորհրդարանական Ընտրութիւններուն Առթիւ

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Կենտրոնական Վարչութիւնը շնորհաւորում է Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիներին՝ արդար, ազատ ու թափանցիկ արտահերթ խորհրդարանական ընտրութիւնների կապակցութեամբ:

Անկախ արդիւնքներից, այս ընտրութիւնը յաղթանակ է ոչ միայն Հայաստանի քաղաքացիների այլ համայն հայութեան համար: Տասնեակ տարիներ բռնութեամբ, խարդախութեամբ ու ընտրակեղծիքների միջոցով Հայաստանի քաղաքացուց խլուած քուէի իրաւունքը այսօր վերականգնուեց եւ քաղաքացին կրկին հնարաւորութիւն ունեցաւ իր ազատ կամքով քուէարկելու իր նախասիրած թեկնածուի օգտին, վերիմաստաւորելով իւրաքանչիւր քուէ: Իսկ սա անտարակոյս թաւշեայ յեղափոխութեան մեծագոյն նուաճումներից մէկն է:

Յուսով ենք, որ այս ընտրութիւններով սկիզբը կը դրուի քաղաքական նոր մշակոյթի, հիմնուած ժողովրդավարական սկզբունքների վրայ, ուր գերիշխողը կը լինի ոչ թէ սեփական կամ խմբային մեղ շահը այլ գաղափարական ու ծրագրային պայքարը:

Շնորհաւորում ենք նաեւ ընտրութիւններուն յաղթանակած կուսակցութիւններին, եւ մաղթում, որ նորընտիր Ազգային ժողովն ու ապագայ կառավարութիւնը անմիջապէս կը լծուեն հայրենիքի առաջ ծառայած բազում մարտահրաւերների յաղթահարման գործին, յանուն ժողովրդավար, սոցիալապէս արդար ու բարգաւաճ Հայաստանի:

Ս.Գ.Հ.Կ.
ԿԵՏՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԵՎԱՆ 10.12.2018

Փաշինեանի Գլխաւորած «Իմ Քայլը» Դաշինքը Արձանագրեց Տպաւորիչ Յաղթանակ «Հայաստանը Մինչեւ Այսօր Նման Ընտրութիւններ Չէր Ունեցած»:

ԵԱՀԿ Դիտորդներ

Դեկտեմբեր 9-ին, Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած արտահերթ խորհրդարանական ընտրութիւններուն տպաւորիչ յաղթանակ արձանագրեց ժողովրդային յեղափոխութեան առաջնորդ Նիկոլ Փաշինեանի գլխաւորած «Իմ Քայլը» դաշինքը՝ ստանալով ժողովուրդի աւելի քան 70 տոկոսի ձայները:

Հինգ տոկոսի նուազագոյն պատնէշը յաղթահարելով՝ նոր խորհրդարանէն ներս պիտի ներկայացուին նաեւ երկու այլ ուժեր՝ գործարար Գագիկ Մառուկեանի գլխաւորած «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութիւնը (ԲՀԿ) եւ էտմոն Մարութեանի գլխաւորած «Լուսաւոր Հայաստան» կուսակցութիւնը (ԼՀԿ):

Հայաստանի Կեդրոնական Ընտրական Յանձնաժողովի հրապարակած նախնական արդիւնքներու հիման վրայ, «Իմ Քայլը» դաշինքը ստացած է 884 հազար 456 ձայն կամ ձայներու 70,43%-ը, ԲՀԿ՝ 103 հազար 824 ձայն կամ ձայներու 8,27%-ը, ԼՀԿ՝ 80 հազար 024 ձայն կամ ձայներու 6,37 %-ը: Նախկին իշխող հանրապետական կուսակցութիւնը (ՀՀԿ) չէ

Ընտրական տեղամասերէն մէկուն մէջ՝ ժողովուրդը կը մասնակցի քուէարկութեան

յաղթահարած անցողիկ շեմը՝ ստանալով միայն 59 հազար 059 ձայն կամ ձայներու 4,70 %-ը: Մասնակից միւս քաղաքական ուժերը ստացած են աւելի նուազ թիւով ձայներ: Նախնական տուեալներու այս պատկերը չփոխուելու պարագայ

ին՝ նոր Ազգային ժողովը կ'ունենայ 132 պատգամաւոր՝ 88 պատգամաւոր «Իմ Քայլը» դաշինքէն, 25՝ ԲՀԿ կուսակցութենէն, ու 19 պատգամաւոր՝ «Լուսաւոր Հայաստան» կուսակցութենէն:

Շար.ը էջ 5

Բացառիկ Յաջողութեամբ Պսակուեցաւ Հայ-Ամերիկեան Թանգարանի Կալա-ճաշկերոյթը Լոս Անճելոս Գաւառը Մէկ Միլիոն Տոլար Նուիրեց Շինութեան Ծրագրին

Լոս Անճելոս գաւառի վերակացու Քաթրին Պարքըր Պերճ Կարապետեանին կը յանձնէ մէկ միլիոն տոլարի մեծածաւալ ձեւով չէքը

Իր տեսակին մէջ աննախընթաց միջոցառում մըն էր որ տեղի ունեցաւ անցեալ Կիրակի, Դեկտեմբեր 9, 2018 Հոլիվուտի Տոլպի արդիական հանդիսասարահին մէջ: Արդարեւ, Հայ-Ամերիկեան թանգարանի եւ մշակութային կեդրոնի համագործակցութեան խնամակալ մարմնի կողմէ կազմակերպուած սոյն կալա-ճաշկերոյթին ներկայ էին շուրջ 1100 հանդիսականներ:

Անոնք կը ներկայացնէին Հարաւային Գալիֆորնիոյ հայկական տարբեր շրջանակներն ու կառուցները: Բոլորն ալ եկած էին ողջունելու ԱՄՆ-ի տարածքին կառուցուելիք Հայ-Ամերիկեան թանգարանի շինութեան նախաձեռնութիւնը: Կալա-ճաշկերոյթի պատշոնական բաժինն սկսաւ դրօշակի արական

«Հայաստանը Որեւէ Ազդեցութեան Գօտիի Մէջ Չէ». Փաշինեան

«Հայաստանը դուրս է որեւէ արտաքին ազդեցութեան գօտուց» յայտարարած է Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը երեք տասնեակ միջազգային լրատուամիջոցներու ներկայացուցիչներու հետ ասուլիսի ընթացքին:

Փաշինեանին ամենաառաջին ուղղուած հարցերէն մէկը հետեւեալն էր. - «Կը ծրագրէ՞ք արդեօք համագործակցիլ ՆԱԹՕ-ի հետ եւ ինչպէ՞ս կը պատկերացնէք ձեր յարաբերութիւնները Եւրոմիութեան հետ՝ ըլլալով ուսական ազդեցութեան գօտիին մէջ, մասնաւորապէս՝ Եւրասիական Տնտեսական Միութեան անդամ»:

«Ինձ դուր չի գալիս այդ ձեւակերպումը՝ Ռուսաստանի ազդեցութեան տակ: Մենք Եւրասիական Տնտեսական Միութեան անդամ ենք, դրանից բացի՝ մենք Եւրոպայի խորհրդի անդամ ենք, եւ չեմ կարծում, որ որեւէ մէկը կարող է ասել, որ Եւրոպայի խորհրդի ազդեցութեան տակ ենք: Մենք Ռուսաստանի հետ գործընկերներ ենք, ինչպէս նաեւ Եւրոպայի խորհրդի հետ, մեր երկիրը որեւէ ազդեցութեան գօտում չէ, որպէս կառավարութիւն մենք

Շար.ը էջ 5

Շար.ը էջ 4

ՎԱՅԱՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Դեմ Առ Դեմ. Նիկոլ Փաշինեանը Փաստի Առաջ

ՅԱԿՈԲ ԲԱՂԱԼԵԱՆ

Դեկտեմբերի 9-ի արտահերթ ընտրութիւնից յետոյ հանրութեան շրջանում արդիւնքի քննարկումներին զուգահեռ աւելի ու աւելի նկատելի տեղ են զբաղեցնում յետագայ զարգացումների շուրջ դիտարկումները՝ թէ կարճաժամկէտ, թէ միջնաժամկէտ, թէ երկարաժամկէտ առումներով: Յաճախ արուող շեշտադրումն այն է, որ ձեւաւորում է մէկ ուժի գերիշխանութիւն, ինչը համարում է խիստ վտանգաւոր, եթէ չկայ հակակշիռ: Տեսականում այդ մտահոգութիւնը միանգամայն տեղին է, բայց գործնականում իրավիճակը հաւասարազօր կարող է լինել այն բանին, երբ, ասենք, Ապրիլ-Մայիսին մտահոգութիւն յայտնուէր, որ չկայ փողոց դուրս եկած քաղաքացիներին հակակշիռ:

Ստածելու բան ունի ոչ թէ հասարակութիւնը, թէ որտեղից գտնի հակակշիռ, այլ այն ուժերը, որոնք այժմ հասարակութեանը փորձում են ահաբեկել հակակշիռի բացակայութեան վտանգաւոր հեռանկարով, թիրիմացաբար կարծելով, թէ իրենք աւելի են հասկանում իրավիճակից ու այդ խնդրից, քան հանրութիւնը իր բազմաշերտ հաւաքականութեամբ Եւ ամբողջութեամբ

սահմանել հանրային պատկերացումների ու գիտակցութեան նոր նշանդրեր, որոնց պէտք է համապատասխանեն քաղաքական ուժերը: Հակակշիռը նաեւ ժամանակն է, փոփոխուող աշխարհը, արդիականացող տեխնոլոգիաները, որոնք իրենց անխուսափելի հետքն են թողնում հասարակութիւնների մտածողութեան, պահանջների, պատկերացումների վրայ: Եւ այստեղ տեսա-պատմական համեմատութիւնները մօտ ու հեռու անցեալի տեղական ու համաշխարհային օրինակների վրայ ունեն ոչ ճշգրիտ լինելու վտանգ: Ի վերջոյ, Հայաստանում անարիւն, թաւշեայ յեղափոխութիւնն իրականանալի է դարձել նաեւ այդ համաշխարհային փոփոխութիւնների շնորհիւ: Դրանք նուազեցնում են հասարակութիւններին զսպելու կառավարութիւններին կարողութիւններն ու բարձրացնում են հասարակութիւնների կենսունակութիւնը, կարողութիւն-

թեան վտանգաւորութեան մասին: Այն, որ փողոց դուրս եկած քաղաքացիները եօթ ամիս անց մտել են ընտրատեղամասեր, դեռ չի նշանակում, որ նրանք զբաղուած են արդէն այլ գործով: Նրանք դէ ֆակտո շարունակում են նոյն գործը, պարզապէս արդէն ապահովելով վերջին տրանսֆորմացիայի փուլը, գործընթացը փողոցից ամբողջութեամբ տեղափոխելով կառավարման համակարգ: Ի դէպ, յատկանշական է, որ դրանից անմիջապէս յետոյ գործնականում փողոց է տեղափոխուում Ռոբերտ Քոչարեանը՝ ի դէմս իր համակիրների, որովհետեւ Քոչարեանն ինքը կալանքի տակ է: Իսկ ամբողջութեամբ կառավարման համակարգ տեղափոխուած յեղափոխութեան գործընթացի քաղաքական հակակշիռի խնդիրը դեռ պէտք է ձեւակերպուի: Հակակշիռ կայ, խնդիրը ձեւակերպումն է, թէ որ ուժն է անելու դա: Իսկ հակակշիռը դա հասարակութիւնն է, հենց այն յեղափոխութիւնը, որն արուել է: Նիկոլ Փաշինեանի յեղափոխական-քաղաքական յաջողութիւնն է հենց նրա նոր քաղաքական կարգավիճակի հակակշիռը: Այդ գործընթացն է

ները: Տարբեր երկրներում այդ ամէնն արտայայտուած է տարբեր դրսեւորումներով, կախուած առանձնապատկութիւններից, բայց ընդհանուր տենդենցը ակնառու է, եւ այդ իմաստով իւրաքանչիւր իշխանութեան ամենամեծ հակակշիռը ժամանակն է: Հանրութիւնները գտնում են դա արտայայտողին, կամ դուրս են բերում արտայայտողին իրենց միջոցով: Այդ իմաստով, մտածելու բան ունի ոչ թէ հասարակութիւնը, թէ որտեղից գտնի հակակշիռ, այլ այն ուժերը, որոնք այժմ հասարակութեանը փորձում են ահաբեկել հակակշիռի բացակայութեան վտանգաւոր հեռանկարով, թիրիմացաբար կարծելով, թէ իրենք աւելի են հասկանում իրավիճակից ու այդ խնդրից, քան հանրութիւնն իր բազմաշերտ հաւաքականութեամբ Եւ ամբողջութեամբ: Այդ ուժերը իրենք ունեն քաղաքական ասի եւ մտահոգութեան անհրաժեշտութիւն, թէ ինչպէս պէտք է հանրութեան համար ձեւակերպեն խնդիրներն այնպէս, որ դրանք համարժէք լինեն արագ ընթացող ժամանակին եւ դրա մէջ փոխուող հասարակութեանը: «ԼՐԱԳԻՐ»

ՀՀԿ-ի ճակատագրական Երկրնտրանքը Ինտրիգային Գիշերից Յետոյ

ՍԱՐԳԻՍ ԱՐԾՐՈՒՄԻ

Հանրապետական կուսակցութիւնը իր այսօրուայ յայտարարութեամբ Դեկտեմբերի 9-ի խորհրդարանական ընտրութիւնները որակել է ժողովրդավարական իրենց ձեւով, բայց ոչ բովանդակութեամբ: «Դրանք անցան այլախոհութեան նկատմամբ անհանդուրժողականութեան, թեկնածուների եւ նրանց աջակիցների, ՏԻՄ ղեկավարների նկատմամբ բիրտ ճնշումների եւ այլատրամբեան քարոզի պայմաններում, վարչական ռեսուրսի աննախադէպ կիրառմամբ: Կառավարման խորհրդարանական համակարգի անցման հիմնական նպատակներից մէկը հենց տարբեր, անգամ հակադիր կարծիքների համարման հնարաւորութեան ստեղծումն է: Հետեւաբար ցաւալի է, որ ընտրարշաւն այդքան խոր բաժանարար գծեր ստեղծեց», - ասուած է ՀՀԿ նախընտրական շտաբի տարածած յայտարարութեան տեքստում: Նոյնիսկ անգէն աչքով տեսնելի է, որ ՀՀԿ յայտարարութեան վերջին հատուածն աչքի է ընկնում շեշտուած ռացիոնալ ձեւակերպումներով՝ կարծես ցրելով տպաւորութիւնը, որ այս կուսակցութիւնը խորհրդարանական վերջին կամպանիայի հակամարտ կողմերից մէկն էր: ՀՀԿ շտաբը յաջողութիւն է մաղթել խորհրդարան անցած ուժերին եւ նրանց ձեւաւորելիք կառավարութեանը՝ նշելով, որ դրանից է կախուած երկրի եւ ժողովրդի անվտանգութիւնն ու զարգացման հեռանկարը: Հանրապետական կուսակցութեան շտաբը նշել է, որ ներքին քաղաքական այս թէժ մրցակցութիւնը չպէտք է ոգեւորի Հայաստանի եւ Արցախի թշնամիներին: «Անկախ միջկուսակցական պայքարում բոլոր տարածայնութիւններից՝ Հանրապետականը յանձնառու է մնում մաս լինելու մեր ժողովրդի խնդիրների լուծմանը եւ շարունակելու է ամուր կանգնել մեր փառապանծ Ձիւնուած ուժերի կողքին», - նշել են հանրապետականները: Աւարտուած խորհրդարանական ընտրութիւններում ՀՀԿ-ն յայտնուել է ամենաինտրիգային իրավիճակում. Սերժ Սարգսեանի կուսակցութեանը չհերիքեց ընդամէնը չորս հազար ձայն՝ խորհրդարան անցնելու համար, ու շատերը կարծում էին, որ յետընտրական փուլում կը շարունակուի քարոզարշաւի տրամաբանութիւնը, եւ ՀՀԿ-ն իրաւական հարթութեան վրայ ու իր քաղաքական յայտարարութիւններով մինչեւ վերջ կը շարունակի վիճարկել ընտրութիւնների արդիւնքները: Սակայն ՀՀԿ-ն ընտրեց միանգամայն այլ մարտավարութիւն՝ տարածած յայտարարութեամբ փաստացի ընդունելով ընտրութիւնների արդիւնքներն ու իր պարտութիւնը: Դժուար է ասել, թէ ի՞նչը կառուցողական դաշտ բերեց կուսակցութեանը: Արդեօ՞ք ՀՀԿ-ում կտրուած էին իրականութիւնից ու լրջօրէն կարծում էին, որ կարող են յաւանքել աւելի բարձր ցուցանիշների, ու ստացած 4,7 տոկոս քուէն կաշկանդում է

նրանց գործութիւնները: Գուցէ այս վարկածը տեղ ունի: Միւս կողմից՝ շատ հաւանական է, որ ՀՀԿ-ն չի ցանկանում յայտնուել իր հանրային վստահութիւնը վերահաստատած յեղափոխութեան թիմի թիրախի դերում, մանաւանդ Նիկոլ Փաշինեանն այլեւս չունի կաշկանդող հանգամանքներ ու կարող է հակակուռուպցիոն մի քանի բացառայն տուներով ոչնչացնել նոյնիսկ այն փոքր թիմը, որն այսօր հաւաքուած է ՀՀԿ-ի ցուցակի ներքոյ: Այս առումով, անշուշտ սթափեցնող է Ռոբերտ Քոչարեանի կալանաւորման փաստը: Միւս կողմից՝ շատ հաւանական է, որ ՀՀԿ-ում գիտակցում են իրական ռեբրենդինգի անհրաժեշտութիւնը ու իրենց ստացած քուէները լաւ հիմք են համարում դա իրականութիւն դարձնելու համար: Մի կողմից՝ խորհրդարանական կարգավիճակի կորուստը այս կուսակցութեանը դնում է քաղաքական արխիւացման վտանգի առաջ, սակայն նաեւ հնարաւորութիւն է ստեղծում, որպէսզի ձերբազատուի հանրային ատելութեան թիրախաւորումից ու կեղբոնանայ ներքին բարեփոխումների, արդիականացման վրայ: ՀՀԿ-ն կանգնած է լուրջ երկրնտրանքի առջեւ՝ բարեփոխուել, դառնալ նոր ձեւաւորուելիք համակարգի մասը, կամ արխիւացուել՝ վերածուելով քրէսօլիգարխիայի քսանամեակի տխուր յիշողութեան: «ԱՌԱՋԻՆ ԼՐԱՏՈՒԱԿԱՆ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԴՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի
ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
ՎԱՅԷ ԱՋԱՊԱՅԵԱՆ
MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave. Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680 Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net http://www.massisweekly.com
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY

Հրատարակելով հայաստանեան մամուլին մէջ լոյս տեսնող տարբեր յօդուածներ «ՄԱՍԻՍ» անպայմանօրէն չի բաժնետիր հոն արտայայտուող բոլոր միտքերը

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք «Մասիս» Շաբաթաթերթին
T: (626) 797-7680 massis2@earthlink.net

www.massisweekly.com

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վարկանշային Թեկնածուներին Ամենաշատ Քուէ Ստացած Է Սասուն Միքայէլեանը

Սասուն Միքայէլեան ելոյթ կ'ունենայ ընտրարաշաւի ընթացքին կողքին Նիկոլ Փաշինեան

Համաձայն Հայաստանի Կեդրոնական ընտրական յանձնաժողովի հրապարակած արդիւնքներուն, 1287 տարածքային թեկնածուներէն ամենաշատ քուէ ստացած է «Իմ քայլէն» Սասուն Միքայէլեանը՝ 31 հազար 739, ամենաքիչը՝ Օեկ-էն Աննա Մելիքբեկեանը՝ 6 ձայն:

Վարկանշային ցուցակներով ամենաշատ ձայներ ստացած են Նիկոլ Փաշինեանի գլխավորած «Իմ քայլը» դաշինքի պատգամաւորները:

Սասուն Միքայէլեանին կը յաջորդէ առաջին փոփոխութեան պաշտօնակատար Արարատ Միրզոյեանը՝ 25 հազար 550 քուէով, ապա Արտակարգ իրավիճակներու նախարարի պաշտօնակատար Ֆելիքս Յոլախեանը՝ 24 հազար 172, Արարատի մարզպետ Գարիկ Սարգսեանը՝ 22 հազար 604 ձայն, Ազգային ժողովի պատգամաւոր Ալեն Սիմոնեանը՝ 21 հազար 812 ձայն, Նիկոլ Փաշինեանի եղբորորդի Սիփան Փաշինեանը՝ 17 հազար 155 ձայն, Արագածոտնի մարզպետ Դաւիթ Գէորգեանը՝ 16 հազար 508 ձայն:

Եթէ գուզահեռներ կատարենք 2017 թուականի խորհրդարանական ընտրութիւններուն հետ, վարկանշային ընտրակարգով ամենաշատ թիւով ձայներ հաւաքած էին այն ժամանակ իշխող Հանրապետական կուսակցութեան ներկայացուցիչները:

Վերաքննիչ Դատարանի Որոշմամբ Ռոպեր Քոչարեանը Կրկին Կալանաւորուեցաւ

Սահմանադրական կարգի տապալման մէջ մեղադրուող Հայաստանի երկրորդ նախագահ Ռոպերթ Քոչարեանը դարձեալ կալանաւորուած է վերաքննիչ դատարանի հրապարակած որոշման համաձայն:

«Առաջին ատենանի դատարանի որոշումը թողնուել է անփոփոխ, մեր բողոքները մերժուել են: Դա բողոքարկուելու է», - լրագրողներու հետ զրոյցի ժամանակ յայտարարած է Քոչարեանի պաշտպաններէն Հայկ Ալոմեանը: - «Դատարանի որոշման հիման վրայ կալանաւորուելու է», - աւելցուցած է ան:

Վերաքննիչ դատարանը գործը քննած էր հինգ օրուան ընթացքին:

Նոյեմբեր 15-ին վճռաբեկ դատարանը մասնակի բաւարարած էր գլխավոր դատախազութեան բողոքը՝ Քոչարեանի նկատմամբ կալանաւորման վերաբերեալ որոշումը կրկին հասցեագրելով վերաքննիչ ատենանի: Դատախազութիւնը

ցուցիչները Արայիկ Գրիգորեանը հաւաքած էր աւելի քան 45 հազար ձայն, Կարէն Կարապետեանը՝ աւելի քան 44 հազար ձայն, Սամուէլ Ալեքսանեանը՝ աւելի քան 42 հազար ձայն:

Այս թեկնածուներէն որեւէ մէկը 2018-ին ՀՀ ցուցակով չէր առաջադրուած, իսկ ՀՀ-էն ամենաշատ ձայն յեղափոխութենէն ետք եղած արտահերթ ընտրութիւններուն հաւաքած է կուսակցութեան ցուցակը գլխավորող Վիգէն Սարգսեանը՝ 4 հազար 87 ձայն, ապա Աժ պատգամաւոր Վահրամ Պաղտասարեանը՝ 2 հազար 660 ձայն, Լուիսի նախկին մարզպետ Արթուր Նալպանտեանը՝ 2 հազար 583 ձայն, ՀՀ փոխնախագահ Արմէն Աշոտեանը՝ 2 հազար 396 ձայն, Գալուստ Սահակեանի որդի Արման Սահակեանը՝ 1 հազար 961 ձայն, Էտուարտ Շարմազանուրը՝ 1 հազար 663 ձայն:

Արտահերթ խորհրդարանական ընտրութիւններու քուէարկութեան նախնական տուեալներով 2-րդ տեղը զբաղեցուցած ԲՀ կարկանշային թեկնածուներէն ամենաշատ ձայնը հաւաքած է Գագիկ Ծառուկեանի թիկնազօրի պետ, քրեական գործով անցնող Էտուարտ Պապայեանը, որ Կոտայքի մարզին մէջ 7 հազար 472 ձայն հաւաքելով յայտնուած է 50 ամենավարկանշային պատգամաւորու շարքին:

Վճռաբեկ դատարանէն պահանջած էր բեկանել վերաքննիչի որոշումն ու ուժի մէջ ձգել առաջին ատենանի որոշումը, որ նախկին նախագահը կալանաւորելու որոշում կայացուցած էր:

Նախկին նախագահին մեղադրանք առաջադրուած է «Մարտի 1»-ի գործի շրջագիծէն ներս:

Յուլիսին 27-ին Երեւանի ընդհանուր իրաւասութեան դատարանը անոր նկատմամբ խափանման միջոց ընտրած էր երկամսեայ կալանաւորումը: Օգոստոսին, սակայն, վերաքննիչ դատարանը վերացուցած էր առաջին ատենանի այդ որոշումը՝ Սահմանադրութեամբ նախագահին տրուած անձեռնմխելիութեան հիմքով:

Քոչարեանի խափանման միջոցը վերացնելով՝ վերաքննիչ դատարանի որոշումը բողոքարկելու համար վճռաբեկ ատենան զիմած էին թէ՛ Ռոպերթ Քոչարեանի պաշտպանները, եւ թէ՛ գլխավոր դատախազ Արթուր Դաւթեանը:

Ազգային ժողովի Առաջին Նիստը Պիտի Գումարուի Յունուարին

«Եթէ քաղաքական որեւէ ուժ Սահմանադրական դատարանում չբողոքարկի ընտրութիւնների արդիւնքները, նորընտիր Ազգային ժողովի առաջին նիստը կը գումարուի չաջորդ տարուան յունուարի 7-ին: Եթէ բողոքարկող լինի, առաջին նիստի օրը կը յետաձգուի», - «Ազատութեան» հետ զրոյցի ժամանակ կարծիք յայտնած է «Քաղաքացիական պայմանագիր» կուսակցութեան վարչութեան անդամ, պատգամաւորի թեկնածու Վահագն Յովակիմեանը:

Ըստ «Աժ կանոնակարգ» օրէնքի, արտահերթ ընտրութեան պարագային առաջին նստաշրջանը կը հրաւիրուի նորընտիր խորհրդարանի կազմաւորումէն ետք՝ երկրորդ երկուշաբթի: Օրը պէտք է յայտարարէ Կեդրոնական ընտրական յանձնաժողովի նախագահը, սակայն Տիրաւոր Մուկուչեանը չի շտապեր այն յայտարարել: Նաեւ տեսակէտ կայ, որ Սահմանադրական դատարանի կողմէ ընտրութեան արդիւնքները չվիճարկուելու պարագային, Ազգային ժողովի առաջին նիստը կ'իրականացուի այս տարուան 24 դեկտեմբերին:

Վահագն Յովակիմեանի խօսքով, Ազգային ժողովը կազմաւորուած կը համարուի, երբ ԿԸՅ-ը կը յանձնէ մանտաթները: 16 Դեկտեմբերին յանձնաժողովը պիտի ամփոփէ ընտրութիւններու արդիւնքները, 21 դեկտեմբերը Սահմանադրական դատարանի դիմել-չդիմելու օրն է: Թէ՛ բողոքարկելու, թէ՛ չբողոքարկելու պարագային, ըստ Յովակիմեանի, նաեւ ինքնաբացարկներու համար ժամկէտ կը տրուի, իսկ մանտաթներ ԿԸՅ-ն միայն անկէ ետք կը յանձնէ:

Ընտրութիւններուն Պարտուող Ուժերու Յայտարարութիւնները

Հանրապետական կուսակցութեան ընտրական շտապի յայտարարութեան մէջ մասնաւորապէս ըսուած է. - «Աւարտուեցին ՀՀ Ազգային ժողովի արտահերթ ընտրութիւնները, որոնց արդիւնքներով պէտք է կազմաւորուի 7-րդ գումարման խորհրդարանը: Այս ընտրութիւնները ժողովրդավարական էին իրենց ձեւով, բայց ոչ բովանդակութեամբ: Դրանք անցան այլախոհութեան նկատմամբ անհանդուրժողականութեան, թեկնածուների եւ նրանց աշակիցների, ՏԻՄ դեկավարների նկատմամբ բիրտ ճնշումների եւ այլատեսացութեան քարոզի պայմաններում, վարչական ռեսուրսի (միջոցի) անսխաղէպ կիրառմամբ: Կառավարման խորհրդարանական համակարգի անցման հիմնական նպատակներէ մէկը հենց տարբեր, անգամ հակադիր կարծիքների համադրման հնարաւորութեան ստեղծումն է: Հետեւաբար, ցաւալի է, որ ընտրարշաւն այդքան խորը բաժանարար գծեր ստեղծեց»:

«Արտահերթ խորհրդարանական ընտրութիւնների արդիւնքում ՀՀ Դաշնակցութիւնը ներկայացուած չի լինի Հայաստանի Հանրապետութեան 7-րդ գումարման Ազգային ժողովում: Սա պարտութիւն է, սակայն ոչ մեր ընտրողների», - յայտարարած է ՀԶԳ-ն: Իր հրապարակած յայտարարութեան մէջ Դաշնակցութիւնը նշած է, որ այդ պարտութեան մէջ

«Քաղաքացիական պայմանագիր» կուսակցութեան վարչութեան անդամ Վահագն Յովակիմեան

«Բողոքարկում չլինելու դէպքում Կեդրոնական ընտրական յանձնաժողովը վերջին շաբաթում, եթէ արձանագրութիւն կազմի մանտաթներ տրամադրելու վերաբերեալ, ապա առաջին նիստը կը նշանակուի Յունուար 7-ին: Եթէ տեղի ունենայ բողոքարկում, այսինքն Սահմանադրական դատարանը 15-օրեայ ժամկէտում պարտաւորուած լինի որոշում կայացնել, ապա մանտաթների տրամադրումը պէտք է տեղի ունենայ այդ որոշումը կայացնելուց յետոյ: Ըստ այդմ, առաջին նիստը կարող է յետաձգուել մինչեւ յունուարի 14-ը կամ 21-ը, նախած թէ երբ Սահմանադրական դատարանը իր որոշումը կը կայացնի», - նշած է Վահագն Յովակիմեան:

Աժ-ի ընտրութեան մասնակիցներէն որեւէ մէկը այս պահուն չէ յայտարարած ընտրութիւններու արդիւնքները Սահմանադրական դատարանին բողոքարկելու մտադրութեան մասին:

Կը տեսնէ հետեւեալը. - «Ընտրողն այսօր իր ձայնը տուեց անհատին, ոչ գաղափարին ու ծրագրին: Ընտրութեան մասնակիցների մի ստուար զանգուածն այսօր կեդրոնացած է «ներքին թշնամու» կերպարի վրայ ու ապշելու աստիճան անհոգ է արտաքին եւ ներքին վտանգներին հանդիման:

«Սասնայ Մուրը» համահայկական կուսակցութեան Քարտուղարութեան տարածած յայտարարութեան մէջ ըսուած է. «ՀՀ Ազգային ժողովի 2018 թ. Դեկտեմբերի 9-ի արտահերթ ընտրութիւնները էական առաջընթաց բայց էին նախկին յանցաւոր ռեժիմին հեռացնելուց յետոյ Հայաստանում ժողովրդավարութեան հաստատման եւ ազգային պետականութեան կայացման ճանապարհին:

Քուէարկութիւնը, չնայած դրա ընթացքում արձանագրուած խախտումներին, ընդհանուր առմամբ եղել է ազատ ու թափանցիկ, ինչի շնորհիւ ժողովուրդն ազատօրէն արտայայտել է իր կամքը:

Այդուհանդերձ՝ անհրաժեշտ է նշել, որ ընտրութիւնների արդիւնքների վրայ շոշափելի ազդեցութիւն ունեցան մի շարք գործօններ, որոնք պայմանաւորուած էին Ընտրական օրէնագիրքը եւ Կուսակցութիւնների մասին օրէնքը չփոփոխելու հանգամանքով: Դրա հետեւեալով ընտրութիւններին մասնակցող ուժերի միջեւ առաջացաւ անհաւասար մրցակցութիւն»:

ԼՈՒՐԵՐ

«Անհամբեր Կը Սպասենք Նոր Խորհրդարանի Եւ Կառավարութեան Զեռ Աշխատանքին».
ԱՄՆ-ը Շնորհաւորած Է Զայաստանը

Շնորհավորում ենք Զայաստանի ժողովրդին երեկվա հաջող ընտրությունների կապակցությամբ:

Congratulations to the Armenian people on a successful election yesterday!

Միացեալ Նահանգները շնորհաւորած է Հայաստանի ժողովուրդը Դեկտեմբեր 9-ին իրականացուած խորհրդարանական ընտրութիւններու կապակցութեամբ:

«Մենք կ'ողջունենք ԵԱՀԿ/ԺՀՄԻԳ-ի գնահատականը, որ ընտրութիւնները մրցակցային էին, եւ բոլոր թեկնածուները հնարաւորութիւն ունէին ազատ քարոզարշաւ կատարելու», - ըսուած է ԱՄՆ Պետական քարտուղարութեան յայտարարութեան մէջ:

Միացեալ Նահանգները համաձայն է ԵԱՀԿ նախնական եզրակացութեան, որ ընտրական գործընթացը կը վայելէր հանրային լայն աջակցութիւն եւ յարգանք հիմնարար ազատութիւններու նկատմամբ:

«Մենք կը խորհուսենք իշխանութիւնները՝ յետագայ ընտրութիւններու հարցով դիմել ԵԱՀԿ-ին եւ վեներտիկի յանձնաժողովին՝ առաջարկութիւններու համար», - նշուած է Ուաշինկթընի յայտարարութեան մէջ:

ԱՄՆ Պետետական Քարտուղարութեան կայքին մէջ տեղադրուած ուղեբձին մէջ նաեւ ըսուած է. - «Այս տարին Հայաստանի համար նշանակալի փոփոխութեան

ժամանակ էր: 27 տարի է՝ Միացեալ Նահանգները ձգտած է աջակցիլ ժողովրդավարական գործընթացներու եւ հաստատութիւններու զարգացման, եւ մենք պիտի շարունակենք ընել այդ: Անհամբեր կը սպասենք նոր խորհրդարանի եւ կառավարութեան հետ աշխատանքին՝ խորացնելու համար մեր երկկողմ համագործակցութիւնը եւ գործընկերութիւնը, ամրապնդելու օրէնքի գերակայութիւնն ու ժողովրդավարական հաստատութիւնները, կաշառակերութեան դէմ պայքարը, խրախուսելու առեւտուրն ու ներդրումները եւ ապահովելու տարածաշրջանային ու համաշխարհային անվտանգութիւնը»:

Ազգային ժողովի արտահերթ ընտրութիւններուն ԵԱՀԿ ժողովրդավարական հաստատութիւններու եւ մարդու իրաւունքներու գրասենեակի (ԺՀՄԻԳ) միջազգային դիտորդական առաքելութիւնը հրապարակեց նախնական զեկոյցը՝ ընդգծելով, որ ընտրութիւններուն յաջողը Հայաստանի ժողովուրդն է: Իսկ քուէարկութիւնը ԵԱՀԿ/ԺՀՄԻԳ-ը գնահատեց «ազատ, թափանցիկ, շատ լաւ կազմակերպուած, առանց ճնշումներու»:

Քելին Օքսուզը Յանձնուած Է ԱՄՆ-ի Իրաւապահ Սարմիններուն

ԱՄՆ քաղաքացի, ազգութեամբ թուրք Քելին Օքսուզը յանձնուած է ԱՄՆ-ի իրաւապահ մարմիններուն:

ԱՄՆ-ի արդարադատութեան նախարարութեան հանրային կապերու բաժնի տարածած հաղորդագրութիւնը կը տեղեկացնէ, որ Օքսուզը իրեն մեղաւոր ճանչցած է ԱՄՆ իրաւապահներու կողմէ ներկայացուած մեղադրանքուն մէջ:

«Օքսուզի դատավճիռը պիտի հրապարակուի Քոլումբիայի նահանգի շրջանային դատարանի կողմէն 2019-ի փետրուարի 11-ին: ԱՄՆ-ի արտաքին գործոց գրասենեակը եւ ԱՄՆ պետական քարտուղարութիւնը, համագործակցելով Հայաստանի իշխանութիւններուն հետ, զգալի աջակցութիւն ցուցաբերած են արտաքին գործընթացին», - նշուած է հաղորդագրութեան մէջ:

Հայաստանի Հանրապետութեան գլխաւոր դատախազի կողմէն որոշում կայացուած էր Քելին (Քեմալ) Օքսուզի նկատմամբ քրէական հետապնդում իրականացնելու նպատակով անոր յանձնել Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու

ԱՄՆ քաղաքացի, ազգութեամբ թուրք Քելին Օքսուզ

իրաւասու մարմիններուն:

Հայաստանի Հանրապետութեան իրաւասու մարմիններուն յանձնարարուած էր իրականացնել Ք. Օքսուզի փոխանցումը ԱՄՆ իրաւասու մարմիններուն:

ԱՄՆ իրաւասու մարմիններու կողմէ հետախուզուող Օքսուզի նկատմամբ Երեւան քաղաքի ընդհանուր իրաւասութեան առաջին ատենի դատարանի Օգոստոսի 31-ի որոշմամբ կիրառուած էր կալանաւորում:

Զայաստանը Պիտի Ստանձնէ Եւրասիական Տնտեսական Միութեան Նախագահութիւնը

Նախագահ Փութին Փաշինեանին կը յանձնէ Եւրասիական Տնտեսական Միութեան Նախագահութիւնը

2019 թուականին Հայաստանը պիտի ստանձնէ Եւրասիական Տնտեսական Միութեան նախագահութիւնը: Այս մասին, Ս. Փեթերսպուրկի մէջ կայացած Եւրասիական Տնտեսական բարձրագոյն խորհուրդի նիստին յայտարարած է Ռուսիոյ նախագահ վարչապետ Փութինը:

Փութին յաջողութիւն մաղթած է Հայաստանին «մեկնարկող բարդ եւ կարեւոր գործին համար»:

Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան իր ելոյթին մէջ ընդգծած է, որ Եւրասիական Տնտեսական Միութեան անդամակցութիւնը իր կառավարութեան գերակայութիւններէն է:

«ԵԱՏՄ երկիրներու հետ առեւտրատնտեսական համագործակցութիւնը կը դառնայ կարեւորագոյն դրական գործօններէն մէկը, որ կ'ազդէ երկրի տնտեսական աճին եւ արտաքին առեւտուրի ներուժին վրայ», - ըսած է ան:

«Մենք պատրաստ ենք այսուհետեւ նոյնպէս գործադրելու բոլոր ջանքերը ամբողջարկման հիմնարկներու կատարելագործման եւ համագործակցութեան նոր ուղիներու մեկնականութիւններ գտնելու համար: Այս ծիրէն ներս պիտի ուզէի նշել, որ Հայաստանը կ'ողջունէ «Ամբողջարկման գործընթացներու յետագայ խորացման մասին հռչակագիրը» եւ կը սատարէ այդ փաստաթուղթի զբոյժները, որոնք կը սահմանեն մեր համագործակցութեան փիլիսոփայութիւնը եւ անոր զարգացման հիմնական ուղղութիւնները», - նշած է Նիկոլ Փաշինեան:

«Յայաստանը Որեւէ Ազդեցութեան Գօտիի Սէջ Չէ»

Շարունակուած էջ 1-էն

միայն մեր քաղաքացիներին եւ ընտրողներին ազդեցութեան գօտում ենք: Ինչ վերաբերում է մեր յարաբերութիւններին մեր միջազգային գործընկերներին հետ, նշեմ, որ ունենք յարաբերութիւններ ՆԱԹՕ-ի հետ, մասնաւորապէս՝ Քոսովոյում եւ Աֆղանստանում խաղաղապահ առաքելութեան հետ կապուած, ինչը մենք շարունակելու ենք: Ունենք նաեւ համագործակցութեան նոր ծրագրեր, բայց չենք ծրագրում անդամակցել ՆԱԹՕ-ին: Ինչպէս գիտէք, մեր երկիրը ՀԱՊԿ-ի անդամ է, ինչպէս նաեւ ԵՏՄ-ի: Պատրաստուում ենք շարունակել զարգացնել մեր յարաբերութիւնները մեր բոլոր գործընկերներին հետ, բայց դա չենք անելու մէկը միւսի հաշուին», - պատասխանած է Նիկոլ Փաշինեան:

Պատրաստ էք թուրքիոյ հետ յարաբերութիւններու բարելաւման ուղղութեամբ նախաձեռնութեամբ հանդէս գալ, հետաքրքրուած է լրագրողներէն մէկը:

«Թուրքիայի իշխանութիւնները Հայաստանի յարաբերութիւնները թուրքիայի հետ կապել են Ղարաբաղեան խնդրին, եւ դա արդէն մեծ խնդիր է մեր յարաբերու-

թիւններում: Ես շատ անգամ արդէն ասել եմ՝ մենք պատրաստ ենք հաստատել ուղիղ յարաբերութիւններ թուրքիայի հետ առանց նախապայմանների, յոյս ունենք, որ թուրքիան էլ պատրաստ կը լինի անել նոյնը»:

Ղարաբաղեան հարցը եւս ուշադրութեան կեդրոն էր: Փաշինեանը յոյս չափեց, որ հնարաւոր կ'ըլլայ հասնիլ զարաբաղեան հարցի խաղաղ կարգաւորման, բայց. «պէտք է պարզ լինի՝ որեւէ լուծում անհնար է առանց Ղարաբաղի ժողովրդի ինքնորոշման իրաւունքի ճանաչման»:

Ընտրութիւններու արդիւքներով Հայաստանը 5 տարի կառավարելու մանտաթ ստացած Փաշինեանին նաեւ հետաքրքրուած են՝ ուր կը ցանկաք տեսնել Հայաստանը 5 տարի անց:

«Ցանկանում եմ, որ 5 տարի անց Հայաստանը լինի արագ զարգացող, արդիւնաբերական ու թեխնոլոգիական երկիր, որտեղ շատ ցածր է աղքատութեան եւ գործազրկութեան մակարդակը: Հայաստանը պէտք է լինի ժողովրդավարական երկիր, ուժեղ ժողովրդավարական հիմնարկներով», - ի պատասխան հարցին ըսած է Փաշինեանը:

Reuters. «Ամերիկեան Նաւթային Ընկերութիւնները կը Պատրաստուին Լքել Ատրպէյճանական Շուկան»

Չի բացառուիր, որ արդէն յառաջիկայ ամիսներուն ամերիկեան երկու խոշորագոյն նաւթային ընկերութիւնները՝ Chevron-ը եւ Exxon Mobil-ը, 25 տարի տեւած աշխոյժ ներկայութենէ ետք լքեն ատրպէյճանական շուկան: Այս մասին, վկայակոչելով նաւթարդիւնաբերութեան ոլորտի իր աղբիւրները, կը տեղեկացնէ Reuters գործակալութիւնը:

«Exxon-ը յոյս ունի կասպից ծովին մէջ գտնուող «Ազերի-Չիրադ-Կիւնեշլի» նաւթահորերուն մէջ ունեցած 6,8 տոկոս կազմող բաժնեմասի վաճառքի շնորհիւ շուրջ 2 միլիարտ ամերիկեան տոլար վատակիլ, կը պնդեն ոլորտին մօտ կանգնած աղբիւրները», - գրած է Reuters-ը՝ աւելցնելով. - «Exxon-ի մրցակից Chevron ընկերութիւնը Reuters-ին տրամադրած յայտարարութեան մէջ նշած է, որ որոշած է վաճառել «Ազերի-Չիրադ-Կիւնեշլի» նաւթահորի բաժնետոմսերը: 9,57 տոկոսը: Ընկերութիւնը նաեւ մտադիր է վաճառել Պաքու-Թիֆլիս-ձեյջան խողովակաշարի բաժնետոմսերը 9 տոկոսը»:

Հակառակ համաշխարհային նաւթային շուկային մէջ շրջանառուող լուրերուն եւ Chevron-էն եկող հաստատման, Exxon-ի ղեկավարութիւնը առայժմ կը խուսափի որեւէ մանրամասն տեղեկութիւն հաղորդել ատրպէյճանական շուկան լքելու վերաբերեալ:

«Բաժնեմասերու վաճառքը կը նշանակէ, որ ամերիկեան այս երկու ընկերութիւններու քառորդ

դար տեւած ներկայութիւնը Ատրպէյճանի մէջ մօտեցած է աւարտին: Exxon-ը եւ Chevron-ը խորհրդային Միութեան փլուզումէն ետք մեծապէս օժանդակած են Ատրպէյճանի ժամանակակից նաւթարդիւնաբերութեան ստեղծման՝ 1994 թուականին ձեռք բերելով «Ազերի-Չիրադ-Կիւնեշլի» նաւթահորերու բաժնեմասերը», - գրած է Reuters-ը՝ յիշեցնելով, որ ժամանակին այդ համաձայնագիրը «Գարի պայմանագիր» հռչակուած էր, որու միջոցով Արեւմուտքը յոյս ունէր թուլացնել Եւրոպայի կախուածութիւնը՝ ռուսաստանեան նաւթէն եւ կազէն:

Reuters-ը նաեւ յիշեցուցած է, որ այսօր ատրպէյճանական նաւթարդիւնաբերութեան ոլորտին մէջ հինգ ամերիկեան ընկերութիւններ ներկայացուած են: Exxon-էն եւ Chevron-էն բացի, Ատրպէյճանի մէջ կ'աշխատին նաեւ ամերիկեան Amoco, Pennzoil եւ McDermott նաւթային ընկերութիւնները:

Ամերիկեան ընկերութիւնները, ըստ Reuters-ի, այժմ սկսած են կեդրոնանալ ԱՄՆ տարածքին մէջ, ինչպէս նաեւ Հարաւային Ամերիկայի մէջ գտնուող նաւթային պաշարներու արդիւնահանման վրայ:

Միացեալ Նահանգներու ուժանիւթի նախարարութեան նախկին բարձրաստիճան պաշտօնեաներէն մէկը «Թուրանի» թղթակցին հետ զրոյցի ժամանակ նշած է, որ ամերիկեան ընկերութիւններու՝ Ատրպէյճանը լքելու որոշումը հիմնական տնտեսական դրդապատճառներ ունի, թէեւ անոնք միակը չեն:

«Իմ Քայլը» Դաշինքը

Շարունակուած էջ 1-էն

Նշենք, որ օրէնքով սահմանուած կարգով պատգամաւորներու ընդհանուր թիւը 101 է, սակայն պատգամաւորներու թիւը կրնայ բարձրանալ Օրէնքը յստակ կ'ամրագրէ, որ նուազագոյն չենք յաղթահարած ուժերու տեղերու քանակը կ'աւելնայ այնքանով, որ քանով, որ անոնք կարողանան կազմել 1/3, այսինքն՝ հնարաւոր ըլլայ ապահովել օրէնքով սահմանուած 30 տոկոս ընդդիմութիւն:

Ընտրութիւններուն մասնակցած 11 քաղաքական ուժերէն որեւէ մէկը ցարդ ընտրական գործընթացի մասին բողոք չէ ներկայացուցած:

Միւս կողմէ Եւրոպայի Անվտանգութեան եւ Համագործակցութեան կազմակերպութեան (ԵԱՀԿ) միջազգային դիտորդական առաքե-

Յաղթանակը

լութեան ղեկավար՝ դեսպան Ուրսուլա Կաշէք, Երեւանի մէջ տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսի մը ընթացքին յայտարարեց որ, Հայաստանը մինչեւ այսօր նման ընտրութիւններ չէր ունեցած, ներկայացնելով Դեկտեմբեր 9-ի խորհրդարանական արտահերթ ընտրութիւններու վերաբերեալ իրենց գնահատականը:

«Եւ մեր գնահատականը հետեւեալն է՝ իշխանութիւնը իր պարտականութիւնը պէտք է իրականացնէ, որպէսզի բաւարարուի ժողովուրդի վստահութիւնը», - ըսաւ ան:

Կաշէք աւելցուց, որ նախընտրական շրջանին ատելութեան եւ թշնամական յայտարարութիւններ եղած են, հռետորաբանութիւնը երբեմն այնքան ալ քաղաքակիրթ չէր, բայց ընդհանուր առմամբ այդ բոլորը մնացած են թույլատրելի ու կենդանի քարոզարշախի շրջանակէն ներս:

Հայ-Ամերիկեան Թանգարանի Ծաշկերոյթը

Թանգարանի խնամակալութեան անդամներ՝ Գարրիէլ Սոլոյեան եւ Տոքթ. Նազարեթ Տարազճեան յուշաքանդակ կը յանձնեն՝ Գալիֆորնիոյ Խորհրդարանի անդամ Ատրիմ Նազարեանին:

Շարունակուած էջ 14-էն

րողութեամբ, Հ.Բ.Լ.Մ.ի եւ Հ.Մ.Լ.Մ.ի սկաուտներու կողմէ: Այնուհետեւ տեղի ունեցաւ ԱՄՆ-ի եւ Հայաստանի ազգային քայլերգներու ունկնդրութիւնը, կատարողութեամբ Կլեմէնտին Նալ Բուրլի միացեալ երգչախումբին: Իսկ սեղաններու օրհնութիւնը կատարուեցաւ խնամակալ Մարմնի Համա-ատենութեանց հոգեւոր առաջնորդներու կողմէ (Յովնան Արք., Մուշեղ Արք., Միքայէլ Եպիս. եւ Վեր. Պերճ Ճամպագեան):

Օրուան արհեստավարժ հանդիսավարն էր ամերիկեան հեռատեսիլի հանրածանօթ եւ շնորհալի խօսնակ Արաքսիա Կարապետեան Ան իր բացման խօսքին մէջ կարեւորեց հայ արժէքներու եւ ինքնութեան պահպանման անհրաժեշտութիւնը եւ միաժամանակ դրուատեց հայ-ամերիկեան թանգարանի մը ստեղծման կարեւորութիւնը, յատկապէս բազմաշաղկապ յորտներ ունեցող այս երկրին մէջ: Ապա ներկայացուց օրուան հիւր անձնաւորութիւնները:

Երեկոյթի գլխաւոր զեկուցաբերն էր Հայ-Ամերիկեան թանգարանի տասը կազմակերպութիւններէ բաղկացեալ խնամակալ Մարմնի գործադիր նախագահ Պերճ Կարապետեան: Ան ամփոփ գիծերու մէջ ներկայացուց սոցն ազգագուտ միջոցառումին տուն տուող պատճառներն ու գայն իրականութիւն դարձնելու այլազան դժուարութիւնները եւ զանոնք յաղթահարելու համար տեղի ունեցած յաջող բանակցութիւնները: Ապա շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր անոնց որոնք այս պատուաբեր եւ հպարտացուցիչ ձեռնարկի իրականացման համար իրենց օգտաշատ ներդրումն ունեցան թէ Կլեմէնտին քաղաքի քաղաքապետարական խորհուրդի եւ թէ Սարգսեաններ թոյլ պետական շրջանակներէ ներս:

Մէջ ընդ մէջ սրահի լայն պատանդներուն վրայ հանրութեան ներկայացուցեցան կառուցուելիք Հայ-Ամերիկեան թանգարանի կենդանի մանրակերտէն դրուագներ:

Գործադրուեցաւ օրուան պատշաճ գեղարուեստական բարձրորակ յայտագիր մը, մասնակցութեամբ շնորհալի արուեստագէտներ Վարդան Բզնունի (դաշնամուր) եւ Ալին Արուստամեանի (երգ):

Սոցն Կալա-ձաշկերոյթի մեծագոյն անակնկալն էր Լոս Անճելոս գաւառի վերակացու Քաթրին Պարքըրի խրախուսական ելոյթը գաղութային այս գեղեցիկ ծրագրի նկատմամբ եւ առ ի քաջալերութիւն եւ մասնակցութիւն մէկ միլիոն տոլարի նուիրատուութիւն մը կատարեց Լոս Անճելոս գաւառի անունով (զոր ներկայացուեցաւ մեծածաւալ ձեռով) եւ արժանացան յոտնկայս ծափահարութիւնները): Նշենք նաեւ որ ցարդ կատարուած են նաեւ 4 միլիոն տոլարի այլ նուիրատուութիւններ սոցն մեծածախս շինութեան համար:

Այս առիթով Հայ-Ամերիկեան թանգարանի խնամակալ Մարմնի անունով յուշաքանդակներ յանձնուեցան իրենց օգտաշատ ներդրումն ունեցողներուն Գալիֆորնիոյ խորհրդարանի անդամներ Ատրին Նազարեանին, Անթոնի Ռէնտոնի, Ժերակոտական Անթոնի Փորթանթինոյին նահանգային ծերակոյտի նախագահ Քէվին Տը Լէոնին եւ Կլեմէնտին Քաղաքապետարանի անդամներուն, գլխաւորութեամբ քաղաքապետ ՋարէՏ Սինիեանի:

Իրենց խրախուսական եւ գորակցական ելոյթներով հանդէս եկան նահանգային երեսփոխան Ատրին Նազարեան, Ազգային ժողովի խօսնակ Անթոնի Փորթանթինո եւ Կլեմէնտին Քաղաքապետ ՋարէՏ Սինիեան: Անոնք շնորհաւորելով այս մեծ նախաձեռնութիւնը բարի երթ մաղթեցին կազմակերպիչներուն:

Յիշատակելի բացառիկ ձեռնարկ մը արդարեւ:

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ԵՌԳԻ ԸԱՍԱՐ)
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՍԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
ԸՆՈԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

«Ուր էլ Հանգչեմ, Որ Մի Գերեզմանում, Ձեր Դատաստանին Լինելու Եմ Ներկայ» Սիլվա Կապուտիկեանի Բանաստեղծութիւնը՝ Ռոբերտ Քոչարեանին

Երբ 2004 թուականի Ապրիլի 13-ին իրաւապահները աննախադէպ դաժանութեամբ ցրուեցին ընդդիմադիրներու խաղաղ ցոյցը՝ Ռոբերտ Քոչարեանի նստավայրի դիմացին, բանաստեղծ Սիլվա Կապուտիկեան վերադարձրցուց «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանը, որով պարգևատրուած էր 1998 թուականին:

Այս առթիւ Կապուտիկեան գրեց հետեւեալ բանաստեղծութիւնը՝ կանխատեսելով Քոչարեանի մօտալուտ դատաստանը:

Ես չեմ ապրում արդէն ու ես չեմ էլ մեռնում,
Ես իմ չմեռնելը տեսելու է երկար,
Ո՛ւր էլ լինեմ՝ տանը, դրսում, հեռաստանում,
Ես ձեր դատաստանին պէտք է լինեմ ներկայ:

Դուք, փոքր ու մեծ տէրեր, այրեր դուք ապիկար,
Առաջնորդներ չնչին ու կեսկատար,
Ստոր ձեր տեսակին ստորոտն էր յարմար,
Դուք եղծութեամբ, ստով հասաք կատար:

Մտքի ընտրեալներին դուք դարձրիք ծառայ
Ու դարձրիք պատանդ, հլու ընտրազանգուած,
Մի պարկ փուտ ալիւրով մարդկանց խիղճը առաք,
Դուք՝ փճացած վաղուց՝ փճացրեցիք նրանց:

Ու լլկեցիք հոգին ու փշրեցիք նորից
88-ի հրաշք ժողովրդին.
Ստիպեցիք լքել հայրենիքը, որին
Արիւն էին տուել, կեանք ու որդի:

Իսկ նա, որ ստրուկին ճգմեց իր մէջ, ելա՛ւ,
Յանուն պատուի, պարտքի եկաւ հրապարակ,
Զօրքով, փշալարով շուրջկալեցիք նրան
Ու ջանացիք ջարդել ոտքերի տակ...

Օ՛, խաղատուն դարձած հայրենական մեր տուն,
Ցեխերի մէջ ընկած մագաղաթեայ մատեան,
Կախաղանի սիւնից կախուած անկախութիւն,
Մեր լոյս երազների խավարակուռ պատեան:

Ես ի՞նչ, ի՞նչ խօսքերով նզովք կարդամ ու սաստ,
Ձեզ, որ խուժուժ կարգերն այս երկնեցիք,
Ուր դուք դարձաք հեծեալ, ժողովուրդը՝ գրաստ,
Օտարի դուռն ընկած մի մուրացիկ:

Եւ ես հայ բանաստեղծ, ի՞նչ սեւ բախտի արժանացայ,
Որ նզովքի խօսք եմ ասում... հային.
Հօգօր ճախրից յետոյ այս անկունը տեսայ
Եւ ապրեցի օրերն այս դիւային:

Ընտրութիւններէն Ետք Հայաստանի Սէջ Քաղաքական Նոր Փուլ

ՍԱԳՕ ԱՐԵԱՍ

Կիրակի ուշ երեկոյեան քաղաքական նոր փուլ մը սկիզբը կ'առնէր Հայաստանի մէջ: Իրենց աւարտին կը հասնէին արտահերթ խորհրդարանական ընտրութիւնները, որոնք իրենց տեսակով, բնոյթով եւ «թայմինկով» կը տարբերէին վերջին տարիներուն տեղի ունեցած ընտրութիւններէն:

Հայաստանցի քուէարկողը, որ հազիւ թէ դուրս եկած էր յեղափոխութեան բովերէն հաւատարիմ կը մնար «Թաւաշեայ յեղափոխութիւն» իրականացուցած քաղաքական թիմին ու յատկապէս այդ թիմի առաջնորդ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանին:

Շատեր կ'առարկեն, որ ընտրողներու թիւը նուազ է՝ եթէ ուղիղ համեմատական գիծեր տանինք 2017 թուականի Ապրիլին տեղի ունեցած ընտրութիւններուն հետ: Անշուշտ այդ առարկութիւնները առաջ քաշող կողմերը կը յայտարարեն, որ ընտրութիւններուն մասնակցող քաղաքացիներու նօսրացումը ունի բացայայտ պատճառաբանութիւններ, որոնք կապուած են յեղափոխութեան հանդէպ առկայ ընդհանուր հիասթափութեան մը հետ, բան մը որ հիմնովին սխալ էր:

Անշուշտ այս պարունակին մէջ ալ պիտի գտնուէին շատեր, որոնք բացայայտ կերպով պիտի ըսէին, որ Փաշինեանն ու իր թիմակիցները չունին յստակ «գաղափարական նկարագիր», սակայն այդ մօտեցումն ալ թերի է:

Ընտրութիւններու խնդրին վերաբերեալ առկայ դժգոհութիւններու շարանը կարելի է երկարել, սակայն այս բոլորը անկարելորդ են, որովհետեւ վերջին հաշուով թիւ մէկ ընտրողը Հայաստանի քաղաքացին է, որուն կամքն ու նախընտրութիւնը կը ստանանան պարտադրող դրուածք մը:

Եթէ մինչեւ ընտրութիւնները Փաշինեանն ու անոր կողմնակիցները կը համարուէին յեղափոխութեամբ առաջ եկածներ, ապա անոնք այսօր արդէն իսկ ստացած են ժողովուրդի մեծամասնութեան քուէն ու այդ առումով ալ անոնց հանդէպ առկայ վստահութեան քուէն դարձած է օրինականութեան ուժ ունեցող քուէ:

Ժողովուրդը ըսած է իր խօսքը եւ երկիրը մտած է բոլորովին նոր փուլ մը:

Ճիշդ է, որ երկիրն ու ինք անձնապէս վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը կանգնած են ամէհի մարտահրաւէրներու առաջ, բայց եւ այնպէս այդ դժուարութիւնները չպէտք է պատճառ հանդիսանան, որ անոնք գործեն անցեալ իշխանութիւններուն մեծ սխալները:

Հիմա հիմնական հարցը, որ կը ծագի հետեւեալն է. Փաշինեանն ու անոր շրջապատը պիտի կարողանան կերտել քաղաքական բնականոն առաջընթաց ու սատարեն, որ մեր երկիրը իրողապէս անցնի այս քննութիւնը:

Կամ թէ անոնք իրենց նախորդներուն նման պիտի իջնան մեծ սխալներու որոգայթին մէջ, այդպիսով «վարի տալով» ու այրելով ժողովուրդին կողմէ իրենց տրուած վստահութեան մեծ քուէն:

Այս հարցադրումներուն պատասխանը «սարերու ետեւում չէ» ու յստակ է նաեւ, որ յառաջիկայ ամիսներուն աւելի պարզ ու յստակ պիտի դառնայ Հայաստանի ընդհանուր քաղաքական իրավիճակը:

Ճիշդ է, որ Փաշինեանին առջեւ կան մեծ խնդիրներ, որոնք սակայն լուծելի են ու կարելորագոյնն այն է, որ ան մինչեւ այս տողերուն գրուելը լաւապէս հասկցած ու ընկալած է, իւրաքանչիւր քուէի ուժն ու զօրութիւնը, որ անցեալ կիրակի օր նետուեցաւ «Իմ Քայլը»-ին համար:

Ամէնակարեւորն այն է, որ այսօր Հայաստանի ժողովուրդին մեծագոյն տոկոսը ոչ միայն յարգանք, այլ նաեւ սէր կը տածէ այս երիտասարդ գործիչին հանդէպ, որուն ուսերուն դրուած են երկիրը ամուր պահելու, արտաքին քաղաքական արեւելումը ճիշդ կատարելու ու նաեւ արտագաղթի արիւնահոսումը կանխելու կարելորագոյն պարտաւորութիւնները:

Ո՛չ, չեմ ապրում արդէն ու ես չեմ էլ մեռնում,
Իսկ թէ - անծօք վերին - մնաք ինձնից երկար,
Սէ կ'է, ո՛ւր էլ հանգչեմ, ո՛ր մի գերեզմանում,
Ես ձեր դատաստանին լինելու եմ ներկայ:

MARONIAN
INSURANCE SERVICES

Since 1975, we have proudly served our community's insurance needs.

CA Insurance Lic. #0C99815

WELCOME HOME & AUTO INSURANCE
Along with all of our other *Trusted Insurance Services*

We will shop you with over 20 A-rated companies to find the best fit for your needs and budget.

CALL US FOR A PERSONALIZED QUOTE
(818) 500 9305

Գիւմրի, Ես Քեզ Գիտեմ ու Սիրում եմ Բաց նամակ Գիւմրիին՝ Հայաստանի Նախագահ Արմէն Սարգսեանից

(Նամակը գրուել է հրապարակուել է ՀԲԸՄ ամսագրի (AGBU Magazine) համար)

Սիրելի Գիւմրի,

Երբ դու կարդաս այս խօսքերը, հազարաւոր մարդիկ՝ հեռուում եւ մօտիկ, հարազատ ու անծանօթ, յարգանքի տուրք մատուցելիս կը լինեն քեզ պատահած մեծ աղէտի՝ 1988 թուականի Դեկտեմբերի 7-ի երկրաշարժի զոհերի յիշատակին: Ես կը լինեմ նրանց շարքում՝ վերջիչելով այն սարսափելի օրը, երբ ժամանակը կանգ առաւ ճիշտ 11:41-ին՝ ընդմիջտ փոխելով քո ճակատագիրը:

Այսօր կատարուածից անցել է 30 տարի, եւ անհնար է նայել հետ՝ առանց հայեացքը դէպի ապագայ ուղղելու: Այլ կերպ լինել չի կարող: Դու քո երկրին ու աշխարհին առաջարկելու շատ բան ունես: Ապագայ սերունդների հետ հին աշխարհի շատ պատմութիւններ ունես կիսելու: Չափազանց շատ հպարտութիւն եւ լաւատեսութիւն, որը կառաջնորդի դէպի նորացում, վերականգնուած ու հզորացած ապագայ: Ես այս ամէնից տեղեակ եմ ոչ թէ միւսների պատմութիւնների, այլ սեփական փորձառութեան միջոցով, որն ունեցել եմ քեզ հետ իմ կեանքի ընթացքում:

ու ապրած ժամանակները, որոնցից սերունդ են քո բնակիչներից շատերը: Նրանք խօսում են մեր ընտանիքի նախնիների լեզուով, որն արմատներ ունի դասական արեւմտահայերէնում: Սա, ի հարկէ, վերաբերում է այն մեծ թուով գրողներին ու պօէտներին, որոնց ծնել էս դու, ինչպէս՝ Աւետիք Իսահակեանը եւ Յովհաննէս Շիրազը: Դու նաեւ տունն ես մեծ քանդակագործ Սերգէյ Մերկուրովի եւ փիլիսոփայ ու կոմպոզիտոր Գէորգի Գլուշիւսի: Անգամ քո աւանդական հագուստն ու ժողովր-

ծրնկերներ, մասնաւորապէս ուսանողները, շտապեցին օգնել քեզ: Մենք վստահ չէինք, որ կառավարութիւնը կարող է բաւարար քայլեր ձեռնարկել՝ հաշուի առնելով աղէտի մասշտաբները: Բառեր չկան նկարագրելու, թէ ինչ տեսանք: Սակայն բոլոր աւերածութիւններից ու արցունքներից անդին՝ Գիւմրիի գեղեցկութիւնը, որը ես տեսել էի հորս աչքերում, ինչ-որ կերպ շարունակեց մնալ իմ մտքում:

Ութ տարի անց ես վերադարձայ քեզ մօտ՝ այս անգամ արդէն որպէս քո վարչապետ: Քո վնասուածքի մնացորդները դեռ պահպանուած էին քո շուրջ: Ուստի սպասում էի, որ դու ինձ դառնութեամբ կը իմանորես, քանի որ մեր կառավարութիւնը պատերազմի դժուարութիւնների ու անկախութեան վաղ շրջանի ցաւերի պատճառով քեզ այն ուշադրութիւնը չէր դարձնում, որին արժանի էիր: Սակայն, ի զարմանս ինձ, դու ինձ դիմաւորեցիր ջերմութեամբ եւ երախտագիտութեամբ:

ներ, որոնք բոլորն էլ ունեն իրենց հմայքն ու գրաւչութիւնը: Սակայն քո բացառիկ բնաւորութիւնն ու ոգու մաքրութիւնն են, որ էլի ու էլի կանչում են ինձ քեզ մօտ:

Սա է պատճառը, որ ես քեզ այցելող ցանկացած օտարերկրացու, ինչպէս նաեւ մեր Հայաստանի, Արցախի ու Սփիւռքի մեր հայրենակիցներին ասում եմ՝ ինչպէս կարող են չսիրահարուել քեզ այնպէս, ինչպէս ես սիրահարուեցի:

Ես ուզում եմ, որ նրանք վայելեն քո համերն ու բոլորերը, քեզ յատկանշական աւանդութիւններն ու համեղ խոհանոցը, ինչպէս նաեւ ճանաչեն քո ժողովրդի խելքն ու իմաստութիւնը: Ես կառաջարկեմ առաւօտեան այցելել քո եկեղեցիներից մէկը՝ ինչպէս յաճախ ես եմ անում, գնալ շուկայ: Ես յաճախ կանգ եմ առնում սրճարանում՝ մի բաժակ սուրճի շուրջ ծանօթ-բարեկամների հետ «խօսք ու խորաթախ» անելու, կշռելու աշխարհի շարն ու բարին: Թէ յաջողուած է՝ միանում եմ նրանց Արփաշալի ափերին՝ մի վայր, որն իր մէջ շարունակում է պահել երիտասարդ տղայի ու նրա հօր յիշողութիւնները՝ կապուած իրենց նախնիների անցեալի հետ:

Ես նաեւ փորձում եմ այցելել քո հին աշխարհի արհեստաւորներին՝ դարբիններին, փայտագործներին ու կաւագործներին: Լինում եմ հին պանդոկներում, որտեղ տարածուած են Գիւմրիի լեզուն ու խօսքը, որտեղ խօսում են իւրօրինակ բարբառով, որն արտացոլում է քո աւանդութիւններն ու քաղաքի հպարտութիւնը:»

Կարո՞ղ ես գուշակել, թէ ինչու է ինձ համար ցաւի ու ամօթի աղբիւր այն, որ տարեկան 30 հազարից էլ քիչ զբօսաշրջիկ է այցելում քեզ: Այդ թիւը պէտք է

1960 թուականին ես երեխայ էի, երբ հայրս, ով երիտասարդ ու տաղանդաւոր ճարտարապետ էր, ինձ ներկայացրեց քեզ: Մենք բացայայտեցինք Արփաշալը եւ անմիջապէս քո սահմանից այն կողմ գտնուող հայոց հնագոյն մայրաքաղաքի՝ Անիի աւերակները: Իմ հայրը չհիանում էր քեզ բնորոշ ճարտարապետութեամբ՝ սեւ եւ կարմրաւուն տուֆից կառուցուած կամարակապ շինութիւններից մինչեւ բակեր, եկեղեցիներ, խորհրդային շրջանից լաւ ու վատ շինութիւններ:

Նայ ուզում էր, որ ես ճանաչեմ քեզ, Գիւմրի, քանի որ նրա նախնիները կապուած էին քեզ հետ: Նրանք սերում են էրզրումի շրջանից, Ձիթող գիւղից: Նրանք այն նոյն մարդիկ են, ովքեր վերաբնակեցրին քո հողերը 19-րդ դարում՝ փախչելով պատմական հայկական հողերի վրայ օսմանեան ղեկավարների հետապնդումներից:

Նայ ինձ տարաւ քո ազգագրական թանգարան՝ Ձիթողցոնց տուն (ժողովրդական ճարտարապետութեան եւ քաղաքային կենցաղի թանգարան), որտեղ ներկայացուած են այն մարդկանց կեանքն

դական պարերը տանում են էրզրումից եկող քո ճանապարհով՝ դառնալով անցեալն ու ապագան կապող իւրօրինակ մի կամուրջ:

Իմ հայրը նաեւ ինձ բացատրեց, որ դու վարպետների քաղաք ես, նա քեզ հէնց այդպէս էր անուանում: Մինչ օրս դու հպարտանում ես լաւագոյն արհեստաւոր վարպետներով, ովքեր աշխատում են մետաղների, փայտի ու քարի հետ: Այս «ուստաները» (հպարտ վարպետները) դեռ կրում են իրենց լաւագոյն օրերի հանդերձանքը եւ շարունակում են այն աւանդական տեխնիկան ու միջոցները՝ բացառիկ որակ հաղորդելով քո ապրանքներին, որոնց նմանն անհնար է գտնել թէ՛ Հայաստանի ներսում, թէ՛ Հայաստանից դուրս:

Այդ ժամանակ ինչպէ՞ս կարող էի իմանալ, որ 28 տարի անց իմ հօր Գիւմրին նման աղէտի առաջ կը կանգնի: Դա խորը ցնցում էր, որը իմ հայրը չապրեց, քանի որ հեռացաւ կեանքից ընդամէնը չորս տարի անց այն էքսկուրսիայից, որն իմ սիրտը բացեց քո առջեւ:

Անմիջապէս երկրաշարժից յետոյ համալսարանի իմ շատ գոր-

վերապրածներից շատերն ինձ հրաւիրեցին իրենց տնակներ այնպիսի մեծահոգութեամբ եւ հիւրընկալութեամբ, որը ես երբեք չեմ կարողանալ մոռանալ: Նրանց կողմից արուած հիւրասիրութիւնը, նրանց երգերն ու արտասանած բանաստեղծութիւնները, ի հեճուկս սուղ ու խեղճ պայմանների, վառ վկայութիւնն էին գիւմրեցու յայտնի մեծահոգութեան, որը ես երբեք մոռանալ չեմ կարող:

Այսօր ես Հայաստանի նախագահն եմ, սակայն քո մասին, Գիւմրի, ես շարունակում եմ մտածել նախ եւ առաջ որպէս հայ, որպէս մարդ, ով լաւ գիտի, թէ ինչ է Գիւմրին, ով է գիւմրեցին: Այո, ինձ բախտ է վիճակուել այցելել աշխարհի շատ հին ու նոր քաղաք-

տան անգամ աւելի լինի: Ես հաւատում եմ, որ դա բոլորի պարտականութիւնն է այստեղ՝ Հայաստանում եւ Սփիւռքում՝ անել հնարաւոր ամէն բան՝ վերադարձնելու քեզ քո բազմամեայ շքեղութիւնը:

Ի հարկէ, կը գտնուեն մարդիկ, ովքեր կհարցնեն, թէ ինչպէս ես դու տեղաւորելու 300 հազար զբօսաշրջիկների առանց նախ եւ առաջ գումար ծախսելու աւելի շատ ռեստորաններ, սրճարաններ ու հիւրանոցներ բացելու վրայ: Սրան ես կը պատասխանեմ՝ որպէս սկիզբ առաջարկելով մէկօրեայ այցերը: Միայն սա կիրախուսի ներդրողներին կառուցել, վերանորոգել

ԸՆԿ. ՏՈՔԹ. ՀԱՄՔԻԿ ՍԱՐԱՖԵԱՆ. «ՀԱՅԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿԳՈՒԹԻՆԸ ՀԵՏԱՄՈՒՆ Է ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐԱԿԱՆ ԲՈՂՈՐ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՆՆԵՐՈՒՆ»

Վերջերս Լիբանան այցելեց Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցության Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ Ընկ. Տոքթ. Համբիկ Սարաֆեան: Հայաստանի մէջ վաղը տեղի ունենալիք ընտրութիւններու նախօրէին կը ներկայացնենք «Արարատ»-ի հարցազրոյցը Ընկ. Տոքթ. Սարաֆեանի հետ, հայաստանեան նորագոյն զարգացումներուն մասին:

«Ա»- Ի՞նչ պետք է պատահի, որպէսզի Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած յեղափոխութիւնը համարուի ամբողջական:

Հ.Ս.- Յեղափոխութիւնը պէտք է բաժնել քանի մը մասի՝ նախաբան, ընթացք եւ աւարտ, որմէ ետք վերիվաչը մենք կանխող համակարգի ստեղծում: Առաջին փուլի ամբողջացնող օղակը պիտի ըլլայ խորհրդարանական արտակարգ ընտրութիւնը: Կ'ակնկալուի, որ վերջապէս Փաշինեան ստանայ խորհրդարանական մեծամասնութիւն, որպէսզի ունենայ այն բոլոր գործիքները, որոնք միջոցաւ իրականացնէ բոլոր իր ծրագիրները, առանց խոչընդոտումի: Բոլոր երկիրներու մէջ վարչապետը կ'ըլլայ խորհրդարանական մեծամասնութեան ներկայացուցիչը եւ կառավարութեան կողմէ մշակուած ծրագիրներուն կ'աջակցի օրէնսդիրը: Շատ քիչ պարագաներու է, որ վարչապետը կ'ունենայ փոքրամասնութիւն: Ընտրութիւններէն ետք պէտք է սկսի կարեւորագոյն փուլը, որովհետեւ այն փոփոխութիւնները, որոնք հիմնական եւ կենսական են ժողովրդավարութեան հիմքերը ամրապնդելու համար, անոնք պիտի գործադրուին: Օրէնքներ կան, սակայն գործնականօրէն չեն գործադրուած: Կարեւորագոյնը՝ դատաիրաւական համակարգն է եւ անոր առաջին արտացոլումը պիտի ըլլայ դատավարութիւններու կայացումը, ուր պիտի յստականայ, թէ երկիրը ուր հասած է դա տաիրաւական ոլորտին մէջ: Այդ պիտի ըլլայ այն հիմքը, որուն վրայ պիտի հիմնուի երկրի դատական համակարգը: Ժողովրդավարութեան կարեւորագոյն գործօնը իշխանութեան երեք թեւերու հաւասարակշռութիւնն է, որ Հայաստանի մէջ գոյութիւն չունի: Նիկոլ Փաշինեան, առաջին իսկ օրէն այս ուղղութեամբ յստակ ազդակներ ուղարկեց եւ հաստատեց, որ դատաիրաւական համակարգը ենթակայ պիտի չըլլայ գործադիր իշխանութեան, ինչպէս անցաւ ինչէր, այլ պիտի գործէ բացառապէս օրէնքի տառին ու ոգիին համապատասխան: Անշուշտ

կարելի է նաեւ դատաւորներու եւ դատախազներու արդարացիութեան վերաբերեալ հասարակական ընկալման փոփոխութիւն, որ կարելի էր դառնայ երբ այդ պաշտօններուն նշանակուի բոլորովին նոր փաղանգ մը, նոր էջ բանալով այս ոլորտին մէջ:

Խորհրդարանը, իր կարգին, պէտք է ունենայ արհեստավար կազմ: Խորհրդարան պէտք է մտնեն ոչ թէ թաղային հեղինակութիւնները կամ գործարարները, որոնք կ'ուզեն օրէնքներէն պաշտպանուիլ, այլ խորհրդարան պէտք է հասնին մարդիկ, որոնք ատակ են ու պատրաստ օրէնքներ մշակելու եւ իսկական օրէնսդիր աշխատանքով զբաղելու: Շատ կարելի է առողջ ընդդիմութեան առկայութիւնը, որպէս հակակշիռ գործող իշխանութեան, այլապէս կեղծ կամ ձեւական ընդդիմութեան պարագային, երկիրը չի կրնար առաջդիմել: Կաշուակերութեան դէմ պայքարը արդէն բաւական ճամբայ կտրած է եւ այդ շոշափելի է: Օրէնքի գերակայութեան հաստատումը եւ առողջ օրէնսդիր մարմինի առկայութիւնը մեզի պիտի արտօնեն ըսել, որ երկիրը դրուած է ժողովրդավարութեան հաստատուն հիմքերու վրայ, անշուշտ դարձնելով բոլոր ձեռքբերումները: Այլապէս, որեւէ պահու կրնանք վերադառնալ նախկին վիճակին, որովհետեւ բոլոր այս հոլովոյթները կ'ենթադրեն ժողովուրդի գործօն մաս նակցութիւն, մասնաւորաբար կաշուակերութեան դէմ պայքարին մէջ: Քաղաքացին պէտք է հրաժարի կաշուք տալէ, այլ պէս դժուար կ'ըլլայ վերացնել երեւոյթը եւ այս ալիքը կ'ըլլայ ժամանակաւոր եւ կը վերադառնանք հին համակարգին:

«Ա»- Ընտրութիւններուն Հնչակեան Կուսակցութեան դիրքորոշումը ի՞նչ է:

Հ.Ս.- Իրականութեան մէջ մենք մեծ յոյսեր ունէինք, որ յառաջիկայ ընտրութիւնները պիտի կայանան նոր ընտրական օրէնսդիրի հիման վրայ, որ բացի ընտրութիւններու մասնակից կուսակցութիւններու հնարաւորութիւնները բարելաւելէ, անտարակոյս պիտի նպաստէր նաեւ շատ աւելի որակեալ Ազգային ժողովի կազմութեան: Դժբախտաբար, որոշ ուժեր, փրփուրներ ընկալելով, տապալեցին նոր օրէնքի ընդունումը, հինին մէջ տեսնելով իրենց վերջին յոյսը: Յամենայն դէպս, ինչպէս այլ կուսակցութիւններ, Հնչակեան կուսակցութիւնը եւս բանակցութիւն-

ներու մէջ մտաւ շարք մը կուսակցութիւններու հետ դաշինքի միջոցով ընտրութիւններուն մասնակցելու նպատակաւ, սակայն ցաւօք հնարաւոր չեղաւ ընդհանուր յայտարարի գալ քաղաքական մօտեցումներու եւ պատկերացումներու առումով, նաեւ որոշ չափով ժամանակի սղութեան պատճառով: Ելլելով այս հանգամանքէն եւ նկատի ունենալով գետնի վրայ առկայ քաղաքական իրականութիւնը, կուսակցութիւնը նախընտրեց չմասնակցել այս փուլին, այլ պատրաստուիլ ապագայ ընտրութիւններուն, յուսալով, որ մինչ այդ երկիրն մէջ կը ձեւաւորուի քաղաքական բոլորովին նոր մշակոյթ, հիմնուած՝ քաղաքական ու գաղափարական բանավէճի վրայ:

«Ա»- Ի՞նչ ընթացքի մէջ է Հնչակեան կուսակցութեան յարաբերութիւնը քաղաքական այլ ուժերու հետ:

Հ.Ս.- Աւանդական կուսակցութիւնները Սփիւռքի մէջ ստիպուած են համագործակցելու շարք մը ոլորտներու մէջ: Սփիւռքի մէջ մեր խնդիրը այլ է: Գաղափարական պայքարի դաշտ չկայ: Իսկ Հայաստանի մէջ, կացութիւնը այլ է: Անկախութեան հռչակումէն ետք այդպէս ալ հնարաւոր չեղաւ ստեղծել գաղափարական դաշտ: Իշխանութիւն դարձող իւրաքանչիւր ուժ շահագործեց իշխանութիւնը, այնպէս ինչպէս կը պատահէր Համայն նա վար կուսակցութեան օրերուն: Այդ պատճառով երկիրը չզրուեցաւ ճիշդ ուղիի վրայ: Ինչպէս վերը նշեցի, մեր

յոյսն է, որ այս անգամ երկրին մէջ առողջ քաղաքական միջավայր ու մշա կոյթ պիտի ստեղծուի եւ կուսակցութիւնները առիթ պիտի ունենան հանրութեան ներկայացուցիչ իրենց տեսլականը՝ երկրի քաղաքական, տնտեսական, ընկերային, դատաիրաւական, կառուցուածքային եւ այլ ոլորտներու մէջ: Կը կարծեմ, թէ այդ գաղափարներու առողջ բախումէն կարելի է լաւ արդիւնքի հասնիլ, ինչպէս զարգացած պետութիւններուն մէջ:

«Ա»- Վերջին շրջանին շատ կը նկատուի հայրենադարձութիւն: Միաժամանակ, բաւական մեծ ետդարձի մէջ է աւանդական Սփիւռքը: Հնչակեան կուսակցութիւնը կը քաջալերէ հայրենադարձութիւնը, թէ՞ Սփիւռքի պահպանումը:

Հ.Ս.- Հայրենադարձութիւնը առաջնահերթութիւն է: Սփիւռքի կենսունակ ըլլալը եւս կարելի է եւ որեւէ հայրենադարձութիւն անշուշտ կրնայ բացասաբար ազդել Սփիւռքի վրայ: Սակայն պէտք է գիտակցինք նաեւ, որ Սփիւռքը ժամանակաւոր երեւոյթ է: Այո, Սփիւռքը կը շարունակէ պայքարիլ հայապահ պանման համար, սակայն տարուէ տարի այդ կը պահանջէ աւելի մեծ ջանքեր: Հայր եթէ Սփիւռքի մէջ պիտի տեղաշարժի, ապա մէկ հասցէ ունի՝ Հայաստանը: Մեզի համար աւելի ցաւալի է այն երեւոյթը, երբ մեր հայրենակիցները Հայաստան կը մեկնին,

Շար.ը էջ 18

Իր Հիմնադրութեան
40-րդ Տարեդարձին առիթով

Հ.Բ.Ս. ՍԱԹԱՄԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱՆՈՒՄԸ

ՇԱՍԵԱՊԷ ԱՐՏԱՆԱԶԳ

Կը ներկայացնէ՝

ՄՏԱՆՊՈՒՐ

Նոր Թննադրութեանը
Կատակերգութիւն կրկու արարով

Հեղինակ՝
ԳԱՐԵՈ ԿՈՆՏՈՆԻ

Թննադիր՝
ԳՐԻԳՈՐ ՍԱԹԱՄԵԱՆ

Ժողովուրդի փափաքին ընդառայելով
«Մտանք» կատակերգութիւնը պիտի կրկնուի
հետեւեալ թուականներուն.

A revival of the comedy by
CARLO GOLDONI

Directed by
KRIKOR SATAMIAN

By popular demand
2 more performances
have been added of
The Liar

In Celebration of the 40th Anniversary of Its Founding

A.G.B.U. SATAMIAN THEATRE GROUP

(FORMERLY ARIDAVAZIT)

presents

THE LIAR

ՅՈՒՆԻՒՐ 12-13, 2019

Հ.Բ.Ս. Վաչէ եւ Թամար Մանուկեան
Կատարողական Արտեստիկ Կեդրոնին Մէջ
2495 E. Mountain Street, Pasadena, CA 91104
Շաբաթ ժամը 8:00-իս, Կիրակի 6:00-իս

JANUARY 12-13, 2019

A.G.B.U. Vatche & Tamar Manoukian
Performing Arts Center
2495 E. Mountain Street, Pasadena, CA 91104
Saturday performance at 8:00 pm, Sunday at 6:00 pm

Տոմսերը կարելի է ապահովել / Tickets available at:

Հ.Բ.Ս. Ի ԳՐԱՆԵՆՍԱԿ / A.G.B.U. OFFICE (626) 794-7942
ՊԵՐԳ ԳՐԱՏՈՒՆ / BERJ BOOKSTORE (818) 244-3830
ԱՊՐԻԼ ԳՐԱՏՈՒՆ / ABRIL BOOKSTORE (818) 243-4112

Մուտքի նուէր / Donation \$30

Massis Weekly

Volume 38, No. 47

Saturday, December 15, 2018

Pashinian's Bloc Sweeps Armenian Parliamentary Elections

YEREVAN -- Prime Minister Nikol Pashinian and his allies looked set to gain a two-thirds majority in Armenia's new parliament as they cruised to victory in snap general elections held on Sunday.

According to the preliminary election results released by the Central Election Commission (CEC) early on Monday, Pashinian's My Step alliance won over 70 percent of the vote.

The strong performance highlighted Pashinian's continuing popularity more than seven months after mass protests led by the 43-year-old former journalist toppled the country's longtime leader, Serzh Sarkisian. The protests were sparked by Sarkisian's attempt to extend his decade-long rule.

Businessman Gagik Tsarukian's Prosperous Armenia Party (BHK) finished a distant second with 8.4 percent of the vote. It was followed by the pro-Western Bright Armenia Party, which got 6.4 percent.

Sarkisian's Republican Party of Armenia (HHK) and the ARF (Dashnaktsutyun) apparently failed to clear a 5 percent legal vote threshold for being represented in the National Assembly. They got 4.6 percent and 3.9 percent of the vote respectively, according to the CEC.

The HHK, which won the last parliamentary elections held as recently as in April 2017, did not immediately say whether it recognizes the percent-

age of votes attributed to it.

The six other contenders fared even worse.

Pashinian declared his victory in the elections shortly after midnight. "It is obvious that we will have an absolute majority in new parliament, which will allow us to implement our reform agenda," he told a news conference held at the My Step headquarters in Yerevan. "There is no doubt that our alliance ... enjoys the trust of the Armenian people."

Under Armenian law, no single party or bloc can control more than two-thirds of the parliament seats. Such a comfortable majority will be more than enough for Pashinian to retain his post and push government bills through

the parliament.

Pashinian said his chief priority will be to bring about an "economic revolution" that would significantly reduce poverty, create many jobs and thus raise living standards in the country. He repeatedly made such pledges during the election campaign, saying that his government's efforts to combat corruption and improve the business environment will improve the socioeconomic situation.

The CEC put voter turnout at 48.6 percent, down from about 61 percent reported in the last parliamentary elections held in April 2017.

The HHK seized upon this differ-

Continued on page 3

Voting Rights of RA Citizens Restored

The Social Democrat Hunchakian Party's Central Committee congratulates the citizens of the Republic of Armenia on conducting fair, free and transparent snap parliamentary elections.

Regardless of the results, this election is a victory not only for Armenian citizens, but for all Armenians. For decades, through the use of violence, fraud, and election rigging, the right to vote was taken away from the people. This right of Armenian citizens have been restored today as they had the opportunity to not only vote for their favorite candidates again, but also ensure that every vote is meaningful. This is undoubtedly one of the greatest achievements of the velvet revolution.

We hope that this election will be the beginning of a new political culture in Armenia. One based on democratic principles, where the overriding struggle will not be based on an individual or a group's narrow interest, but rather one of policy and ideological outlook.

We also congratulate the victorious parties and hope the newly elected National Assembly and future government will immediately immerse themselves with overcoming the many challenges facing the country, for the sake of a democratic, socially just and prosperous Armenia.

Social Democrat Hunchakian Party
Central Committee
December 10, 2018

Robert Kocharian Arrested Again

YEREVAN (RFE/RL)— Former President Robert Kocharian was again taken into custody on Friday after an Armenian court allowed his pre-trial arrest on charges stemming from the deadly break-up of 2008 post-election protests in Yerevan. Earlier in the day, appeals court in Armenia reinstated the pretrial detention of Kocharian, who is accused of overthrowing the country's constitutional system.

Kocharian reiterated his claims that Prime Minister Nikol Pashinian is waging a political "vendetta" against him as he headed to a prison in the

Continued on page 2

Over 1,000 Attend Armenian American Museum Inaugural Gala

HOLLYWOOD – More than 1,000 donors, supporters, clergy, public officials, and community leaders attended the Armenian American Museum Inaugural Gala on December 9. The Museum's highly anticipated event was held at the prestigious Ray Dolby Ballroom in Hollywood.

The Inaugural Gala was dedicated to honoring the Glendale City Council for securing premier land for the landmark project as well as California State Senator Anthony J. Portantino, California State Senate President pro Tempore Emeritus Kevin de León, California State Assemblymember Adrin

Nazarian, and California State Assembly Speaker Anthony Rendon for securing major funding from the State of California. Los Angeles County Supervisor Kathryn Barger also surprised the audience with a \$1 million check presentation for the cultural and educational center.

Following a reception in the forecourt, the program began with the flag ceremony conducted by the Homenetmen scouts and marching band followed by the national anthems performed by the Glendale High School Choir led by Director Grace Sheldon-Williams.

The invocation was conducted by Museum Board of Trustees Co-Chairs Archbishop Hovnan Derderian representing the Western Diocese of the Armenian Church of North America, Archbishop Moushegh Mardirossian representing the Western Prelacy of the Armenian Apostolic Church, Bishop Mikael Mouradian representing the Armenian Catholic Eparchy, and Reverend Berdj Djambazian representing the Armenian Evangelical Union of North America.

Fox 11 Morning News Anchor/Reporter Araksya Karapetyan served as the Master of Ceremonies for the evening and welcomed the capacity crowd to the Inaugural Gala. During her remarks, Karapetyan shared her personal story of immigrating to Southern California from Gyumri, Armenia and expressed her hope for what the Museum can accomplish for the next generation of children.

Museum Executive Chairman Berdj Karapetian delivered the message from the Museum following a powerful video called "Nation of Builders" featuring the schools, churches, monuments, and community centers built around the world by the Armenian

Continued on page 4

Foreign Ministers of Armenia and Azerbaijan Meet in Milan

MILAN -- The foreign ministers of Armenia and Azerbaijan have held fresh negotiations on the Nagorno-Karabakh conflict which they both described as “useful.”

Zohrab Mnatsakanian and Elmar Mammadyarov met in Milan late on Wednesday for a third time in five months.

The meeting was preceded by the meeting of the head of the Armenian Foreign Ministry with the OSCE Minsk Group Co-Chairs Stéphane Visconti, Igor Popov, Andrew Schofer, and the Personal Representative of the OSCE Chairperson-in-Office Andrzej Kasprzyk.

The Armenian Foreign Ministry said afterwards that the two men engaged in a “useful exchange of views” in the presence of the OSCE Minsk Group Co-Chairs.

“I think that the negotiations, which lasted for three hours, were important and useful in terms of better understanding the parties’ positions,” Mammadyarov said, for his part.

The Trend news agency also quoted Mammadyarov as saying that he and Mnatsakanian will likely meet again next month. The Armenian Foreign Ministry likewise said the two ministers agreed to “continue their

meetings soon” and thus “maintain the current dynamic” of the negotiating process.

Their latest talks came over two months after Armenian Prime Minister Nikol Pashinian and Azerbaijani President Ilham Aliyev briefly spoke with each other on sidelines of a summit of ex-Soviet states held in Tajikistan’s capital Dushanbe. Pashinian said they agreed to stop ceasefire violations in the conflict zone, including by launching direct communication links.

The Minsk Group co-chairs noted a significant drop in such violations after visiting Baku, Stepanakert and Yerevan last month. In a joint statement, they praised the conflicting parties for “implementing constructive measures in good faith” and voiced support for Aliyev’s and Pashinian’s “readiness to continue their dialogue.”

Visiting Yerevan in late October, U.S. National Security Adviser John Bolton said Washington hopes Pashinian will take “decisive steps” to help resolve the Karabakh conflict after his likely victory in Armenia’s December 9 parliamentary elections. Bolton told RFE/RL’s Armenian service that “there is no better time to try and take decisive action than right after that election.”

Fugitive Nephew of Former President Sarkisian Detained in Prague

YEREVAN — Armenian police say the fugitive nephew of former President Serzh Sarkisian has been detained in the Czech capital.

Armenian officials said on December 7 that Narek Sarkisian, who is wanted in Armenia on various criminal charges, had been located with the assistance of Interpol and detained in Prague the day before.

According to police, Narek Sarkisian introduced himself by the name of Franklin Gonzales and produced a fake Guatemalan passport. He is now being processed for extradition back to Armenia, the police added.

Armenian authorities said in July that the National Security Service had issued an arrest warrant for Sarkisian, accusing him of alleged criminal activities linked to kidnapping, and illegal drug and weapon possession.

That same month police arrested Narek Sarkisian’s brother, Haik, and charged him with attempted murder in a case that was closed in 2007. He was later released on bail.

Narek and Haik are the sons of Serzh Sarkisian’s younger brother, Aleksandr, who was briefly detained by police and security officers twice in July amid an investigation into alleged illegal weapon possession.

Another brother of the former president, Levon Sarkisian, along with his son and daughter, were charged with ‘illegal enrichment’ and tax evasion after tax inspectors discovered in June that they held millions of dollars in undeclared deposits at an Armenian bank.

Pashinian Calls on CSTO Member States to Honor their Obligations

SAINTPETERSBURG (RFE/RL) -- Prime Minister Nikol Pashinian hit out at non-Russian members of the Collective Security Treaty Organization (CSTO) on Thursday, saying that they do not seem to be acting like Armenia’s allies.

“Armenia’s has proved, both before and now, the fact of its being a loyal ally. Unfortunately, we cannot say the same thing about all of our CSTO partners,” Pashinian said after taking part in a summit in Saint Petersburg of the Eurasian Economic Union (EEU).

“Therefore, we are telling them: let’s clarify our relationships. Are we allies or not? If we are allies then we must honor our [CSTO] obligations,” he told members of the Armenian community in Russia’s second largest city.

“We do not understand actions that run counter to those obligations,” he said. “We need to know on whom we can rely and on whom we can’t.”

“I am convinced that the CSTO can prevent Azerbaijan from succumbing to a temptation to resolve the Nagorno-Karabakh conflict with military methods. So is the CSTO going to use that instrument or not?” added Pashinian.

The Armenian leader appeared to primarily refer to Belarus, whose long-serving President Alexander Lukashenko has openly opposed the appointment of another Armenian secretary general of the CSTO. Kazakhstan’s President Nursultan Nazarbayev sided with Lukashenko at a CSTO summit held last month.

Both Lukashenko and Nazarbayev maintain warm relations with Azerbaijani President Ilham Aliyev. Belarus has been a major supplier of weapons to Azerbaijan.

Lukashenko made a point of pub-

licly reaffirming his position on the issue of CSTO secretary general at a November 12 meeting with a senior diplomat from Azerbaijan. Pashinian condemned the move, saying that he will demand “explanations” from the Belarusian as well as Kazakh leaders at the next CSTO summit.

The summit was due to take place in Saint Petersburg on Thursday. But it was cancelled due to the CSTO member states’ continuing failure to reach consensus on the next head of the organization.

Russian President Vladimir Putin hosted instead a summit of the EEU, which comprises five of the six ex-Soviet republics making up the CSTO.

Pashinian did not mention the CSTO controversy in his opening remarks at the EEU gathering. He stressed instead the trade bloc’s importance to the Armenian economy. He touted a 15 percent rise in Armenia’s trade with Russia and the other EEU member states recorded in the first ten months of this year.

“Armenia is interested in a further deepening of integration processes in the EEU,” added Pashinian.

Meanwhile, Lukashenko was reported to claim in Saint Petersburg that a representative of Belarus will be named CSTO secretary general after all. “We unexpectedly nearly held a session of the CSTO and solved, in principle, the problem of appointing secretary general,” the BelTa news agency quoted him as saying.

Pashinian’s press secretary, Arman Yeghoyan, denied the claim. “The issue has still not been solved,” he told the Interfax news agency. “As you know, there was no CSTO meeting. Armenia’s position on the issue hasn’t changed.”

A Yerevan court issued an arrest warrant for Levon Sarkisian and his son in July, but their whereabouts

have been unknown since then.

Levon Sarkisian’s daughter was ordered not to leave Yerevan.

Robert Kocharian Arrested Again

Continued from page 1

Armenian capital following the decision made by the Court of Appeals.

Kocharian’s lawyer, Haik Alumian, told reporters in Yerevan that the court issued the ruling for his client to be arrested on December 7, two days before the country holds snap parliamentary elections. Alumian said the ruling will be appealed.

Kocharian was initially arrested in July on charges stemming from his

government’s deadly repression of opposition protesters during the final weeks of his 1998-2008 rule.

He is accused of illegally ordering soldiers to use force against opposition supporters who were protesting against alleged fraud in the disputed presidential election of February 2008.

Eight protesters and two police were killed when security forces engaged in clashes with the protesters on March 1-2, 2008.

The Gyumri I Know and Love

An Open Letter to Gyumri from Armen Sarkissian, President of Armenia

Dear Gyumri,

When you read these words, thousands of people, near and far, familiar and unfamiliar, will be paying tribute to the memory of the victims of that great tragedy that befell you, the earthquake of December 7, 1988. I will be among them, looking back intently on that horrific day when time stood still at exactly 11:41 am, changing your destiny forever.

But here we are thirty years later and one cannot look back without also looking forward. There can be no other way for you. You have too much to offer your country and the world. Too much old-world history to share with future generations. Too much pride and optimism with which to forge ahead into the future—renewed, restored and reinvigorated. I know this, not through the stories of others, but through my own experiences with you over the course of my life.

I was just a child when, in 1960, my father, a young but talented architect, introduced me to you. We explored the Akhurian River and the ruins of the ancient Armenian capital city of Ani just across your border. My father marveled over your distinctive architecture, from the black and red tufa stone arched buildings to yards, churches, and decorative details from both the good and bad Soviet times.

He wished me to know you, Gyumri, because his ancestors are connected to you. They originated in the province of Erzerum, from the town of Dsitogh. These are the same people that resettled on your lands in the 19th century, fleeing persecutions of Ottoman rulers on historical Armenian soil. He took me to your ethnographic museum Dzitoghtsyan House (Museum of Urban Life and National Architecture) which chronicles the life and times of a people from whom many of your inhabitants descend. They speak the language of our family's forebears—rooted in classic Western Armenian. This surely accounts for the disproportionate number of writers and poets that you have produced, like Avetik Isahakyan and Hovhannes Shiraz. You are also home to the great sculptor Sergey Merkurov and Georgi Gurdjieff, the philosopher and composer. Even your traditional dress and folk dances can be traced to your position along the road from Erzerum, as a link connecting past to present.

My father also explained to me

that you are a city of masters, an Ustaneri Kaghak he called you. To this day, you boast the finest of master craftsmen working metal, wood and stone. These ustas (proud masters) still use the traditional techniques and methods that add an authentic quality to your wares that cannot be found anywhere else—in or outside of Armenia.

How could I know then that, 28 years later, the Gyumri of my father would be overcome by disaster. It was a shock to the core that my father was spared, having passed away only four years after that first father-son bonding excursion that opened my heart to you.

Right after the earthquake, I, along with many of my colleagues, rushed to help you. We were not sure the government could do enough because of the scale of the disaster. There are no words to describe what we saw. But beyond all the destruction and tears, the beauty of Gyumri that I once saw in the eyes of my father somehow remained in my own mind's eye.

Eight years later in 1996, I returned to you, this time as your Prime Minister. Still, the remnants of your trauma were all around you. So I expected you to greet me with bitterness because our government, with its own setbacks due to war and the early pains of independence, had clearly fallen short of the attention you deserved. Yet, much to my surprise, you welcomed me with warmth and gratitude. Many of the survivors invited me to their porta cabins with a graciousness and hospitality I can never forget. Their offers of cake and drink, the songs they sang and poems they recited—against such stark and meager conditions—spoke volumes about that famous Gyumretsi generosity that will be your ultimate redemption.

Today, I am the President of Armenia, but Gyumri, I continue to think about you—first and foremost as an Armenian, as a person who knows well what Gyumri is, who the Gyumretsi is. Yes, I have had the privilege of visiting many of the world's old and new cities, all of which have their charms and attractions. But it is your unique character and purity of spirit that calls me back to you time and again.

This is why I challenge any foreigner who visits you—as well as our compatriots from Armenia, Artsakh

and the Diaspora—to try and not fall in love with you.

I would like them to experience your tastes and smells, your distinctive customs and delicious cuisine, and the wit and wisdom of your people. I would suggest that they attend one of your churches in the morning, as I often do, followed by a visit to the market. I often stop for a cup of coffee in the café, discussing the good and the bad in the world with friends. When possible, I join them on the shores of the Akhurian River, a place that holds cherished memories of a young son and his father connecting with their ancestral past.

I also try to visit your old world craftsmen: blacksmiths, woodworkers, and potters. Then, of course, I am off to the old inns, where the language and conversation of Gyumri flourish, speaking the unique dialect and expressing your traditions and pride in the city.

Can you wonder why it is a source of pain and shame to me that less than 30,000 tourists visit you each year? That number should be tenfold! I believe it is everyone's duty here in Armenia and in the Diaspora, to do all we can to return you to your longstanding glory.

Of course, some would ask how you could accommodate as many as 300,000 tourists without first spending the money to create more restaurants, cafés and hotels. To that, I respond by suggesting day trips as a start. This alone will encourage investors to build, renovate and definitely restore your historic district. You see, it is your old-world authenticity that puts you at an advantage over Yerevan and other cities.

After all, the Yerevan of today has lost a large part of its history and heritage due to modernization. With the old city in Yerevan all but vanished,

we must look to you, Gyumri, to fulfill our yearning to understand and appreciate our heritage. Many of your buildings are old, but they are historical-cultural buildings, each one very valuable, possessing its own specific attributes. I, for one, intend to take part in any building's reconstruction. I encourage others with the means and opportunity to join me.

These days, anyone from Yerevan can take a drive on the North-South highway, reaching you in as little as 45 minutes. So I ask myself, why on earth can we not take our children and family on a day or weekend excursion to Gyumri, when more than one million tourists from Armenia visited the Republic of Georgia last year alone? Consider too that a \$500 USD vacation in Georgia multiplied by one million people generates \$500 million in tourism revenues. Such ample resources could restore you, Gyumri, to greatness in record time.

I believe that our fellow Armenians will not only experience great satisfaction exploring all your cultural attractions but also enjoy the inner gratification of having contributed to your rebirth, brightening your color, restoring your energy and changing your mood.

Yet today, you still carry a heavy burden—with 30 years' worth of wrinkles on your forehead to prove it. But paradoxical as it may seem, destruction always makes room for something new. Each time I return to you, I see something new in the faces of your young people, on your repaved streets, your new shops and cafés, restored landmark buildings, old theaters, and museums.

Your journey of recovery gets shorter with every passing year. And I intend to go the distance with you.

With Love,
Armen Sarkissian

Pashinian's Bloc Sweeps Parliamentary Elections

Continued from page 1

ence to downplay the scale of Pashinian's victory. The former ruling party's deputy chairman, Armen Ashotian, claimed that it reflects "popular apathy and disappointment" with Pashinian's government.

"This proves that the holding of the pre-term parliamentary elections in December was not a 'popular demand' but the result of Nikol Pashinian's personal political calculations and interests," Ashotian wrote on Facebook.

Pashinian appealed to Armenians to turn out in larger numbers a few hours after the opening of the polls. In a live Facebook transmission, he also said that the turnout is lower than in 2017 mostly because voters are no longer bribed by the HHK.

At the late-night news conference, Pashinian also claimed that under the former HHK-led government the number of people participating in elections was routinely inflated as a result of fraud. Besides, he said, some of his supporters did not bother to vote on Sunday because they were confident about My Step's landslide

victory.

Pashinian and the HHK traded bitter recriminations during the two-week election campaign. The premier accused Sarkissian's party of corruption and misrule and said the snap polls must lead to its political demise.

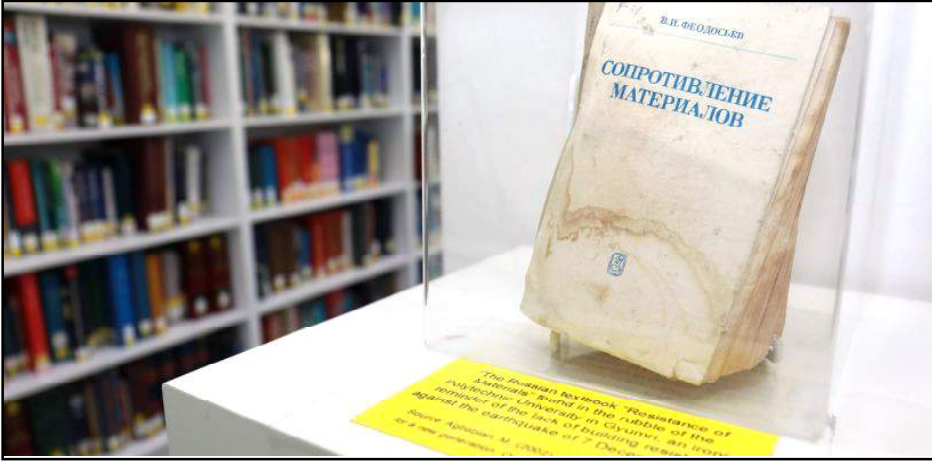
For their part, HHK leaders accused Pashinian of endangering Armenia's national security and failing to deliver on his promises of rule of law and economic betterment.

By contrast, Tsarukian's BHK and Bright Armenia avoided strongly criticizing the government on the campaign trail.

Although the HHK continued to accuse the authorities of intimidating its activists and abusing administrative resources, election contenders, observers and media reported far fewer instances of serious fraud than they had in the past. In particular, there were virtually no reports of vote buying, which was widespread in the previous Armenian elections.

The Armenian police said they recorded 144 reports of various irregularities and will look into them.

Recollections of the '88 Earthquake: A Book Found in the Rubble Triggers the Start of a New Journey

AUA INSIDER -- Thirty years ago a team of scientists and engineers, including American-Armenian professors of earthquake engineering Dr. Mihran Agbabian of the University of Southern California and Dr. Armen Der Kiureghian of the University of California (UC), Berkeley, was commissioned by the US National Academy of Sciences to travel to Soviet Armenia to assess the effects of the disastrous earthquake that shook the North of Armenia on December 7, 1988.

Now President of AUA, Dr. Der Kiureghian, recalls: "As earthquake engineers, Mihran and I went into the damaged buildings. We tried to understand why there was so much damage. Even the part of the Gyumri branch of Polytechnic University that was under construction had partially collapsed. There were many personal items scattered all around."

It was then that Dr. Agbabian noticed the Russian textbook "Strength of Materials" by V. I. Feodosiev in the rubble of the Polytechnic University. A textbook that had educated generations of Soviet engineers on the resistance of materials now raised questions on the reasons why the earthquake of 1988 had caused so much destruction. Had the engineers and builders of those structures followed the principles taught in that book, there would not have been so much destruction and damage, they thought.

"Mihran and I were very much affected by what we saw. We wanted to help. Our first idea was to select a group of young Armenian students and give them scholarships to study earthquake engineering in the United States, so they could be of service to their country upon their return," said Dr. Der Kiureghian.

About two months later, the Soviet Union had organized an international conference where representatives of different countries came together to discuss the post-earthquake reconstruction and relief efforts in the North of Armenia. Dr. Der Kiureghian was the delegate from the United States. At a breakfast gathering with a group of faculty from the Yerevan Polytechnic Institute, Dr. Yuri Sargsyan, then the Rector of the Polytechnic, suggested the idea of bringing American-style education to Armenia. "I thought that the idea was not entirely impossible. I immediately pictured in my mind the American University of Beirut. With the improved relations between the US and the Soviet Union, it oc-

curred to me that the political situation was right for setting up an American university here, in Armenia," noted Dr. Der Kiureghian.

In March of 1989, Dr. Der Kiureghian together with Dr. Agbabian developed a proposal to establish an American-style university in Armenia as the diaspora's long-term assistance to the homeland. Later on, Dr. Stepan Karamardian, Dean of Business at UC Riverside, joined the team. With the generous financial support of Louise Manoogian Simone, then Executive Vice President of the Armenian General Benevolent Union (AGBU), together with academic and administrative guidance provided by the UC, and the support of the Armenian government, the American University of Armenia came to life and opened its doors on September 21, 1991, the same day that the Armenian Parliament declared independence. During its first year of operation, the University received its first major grant from the American Schools and Hospitals Abroad (ASHA) program of the United States Agency for International Development (USAID), which allowed it to improve its facilities and capacity.

Initially, AUA had two colleges? the College of Business Management and the College of Engineering. The latter included the departments of Industrial Engineering and Earthquake Engineering, with the latter aimed at educating specialists who would work to prevent disasters such as the 1988 earthquake. Unfortunately, with the economic downturn in Armenia and lack of construction throughout the country, the number of applicants declined and the program had to be suspended. Dr. Der Kiureghian remarks: "I feel very sorry that the resources that were available then went to other programs and that we have not been able to restart the Earthquake Engineering program. I think we should. But that would require a significant amount of funding? an endowment of five to ten million dollars? to restart the program in Earthquake Engineering. It is an absolute necessity for Armenia."

In the winter of 2017, almost thirty years after finding the book, Dr. Agbabian donated it to the AUA's AGBU Papazian Library. "When I saw the book for the first time, it immediately sparked my mind that we should allocate a special display for this valuable gift," said AGBU Papazian Library Director Satenik Avakian.

SAS Award for Distinguished Dissertation Conferred on Dr. Mehmet Polatel

FRESNO — The Society for Armenian Studies (SAS) announced that Dr. Mehmet Polatel has been chosen to receive the SAS Distinguished Dissertation Award for 2015-2017 for his dissertation "Armenians and the Land Question in the Ottoman Empire, 1870-1914." The SAS Award is accompanied by a \$1,000 prize.

Mehmet Polatel received a Ph.D. in Modern Turkish History from Bogazici University (Istanbul) in 2017. He is a historian focusing on late Ottoman history and the early Turkish Republic. His research interests are in the fields of power, state formation, social change, nationalism, and genocide. He has conducted research on the fate of Armenian property in the Ottoman Empire and the Republic of Turkey. He is the co-author, with Ugur Ümit Üngör, of *Confiscation and Destruction: The Young Turk Seizure of Armenian Property* (London and New York, 2011). Currently, he is a Manoogian post-doctoral fellow at the University of Michigan.

Dr. Polatel's dissertation examines the emergence and transformation of the land question in the Ottoman Empire in the nineteenth century, focusing on the extent and characteristics of land disputes concerning Armenians. The views on the land question, which emerged as a distinct social problem in the 1870s, varied among the central government, local authorities, the Armenian political elite, Armenian institutions, Kurdish powerholders, and the Kurdish political elite. Based on Armenian, British, and Ottoman sources, this study demonstrates that there were significant changes in the extent and characteristics of land disputes during and after the massacres of 1894-1897.

These novelties include the escalation of the problem, the participation of ordinary people in the seizure of Armenian properties, the dispossession of Armenian large landowners, and the development of a state policy directed at changing the demographic profile of the population in the region.

On the news of receiving the award, Dr. Polatel stated: "I am humbled and deeply honored to receive this award from the Society for Armenian Studies which has been promoting Armenian studies for decades. It means a lot to me. I sincerely thank the selection committee for considering my dissertation to be worthy of this distinguished award."

The SAS also chose Dr. Christopher Sheklian's dissertation, "Theology and Community: The Armenian Minority, Tradition, and Secularism in Turkey" (University of Chicago, 2017), for honorable mention. Dr. Sheklian is director of the Krikor and Clara Zohrab Information Center at the Armenian Diocese in New York.

The Society for Armenian Studies, founded in 1974, is an international professional association representing scholars and teachers in the field of Armenian Studies. The aim of the SAS is to promote the study of Armenian culture and society, including history, language, literature, and social, political, and economic questions.

The SAS is headquartered at the Armenian Studies Program at California State University, Fresno. It publishes the peer-reviewed *Journal of the Society for Armenian Studies* and a semi-annual online Newsletter, and organizes panels and conferences on Armenian Studies.

Over 1,000 Attend Inaugural Gala

Continued from page 1

Diaspora leading up to the Armenian American Museum project today.

California State Senate President pro Tempore Toni G. Atkins congratulated the honorees of the evening and highlighted the special bond between the State of California and the Armenian American community.

Following dinner served by Wolfgang Puck, the capacity crowd was entertained with a live musical performance by singer Alene Aroustamian with musical partner Vahan Bznuni.

Congressman Adam Schiff expressed his support for the landmark project in a video message, applauding the cultural and educational center as a milestone achievement for the entire community and Armenians around the world.

The capacity crowd roared in applause and rose to their feet for a standing ovation when Los Angeles County Supervisor Kathryn Barger surprised the audience with a \$1 million check presentation for the cultural and educational center.

Master of Ceremonies Araksya Karapetyan kicked off the awards presentation following the major announcement.

California State Assemblymember Adrin Nazarian and Assembly Speaker Anthony Rendon were honored for their leadership in securing an initial \$1 million in funding for the Museum from the State of California, establishing significant early funding and support with the State as a key partner.

California State Senator Anthony J. Portantino and President pro Tempore Emeritus Kevin de León were honored for their leadership in securing an additional \$3 million in funding for the Museum from the State of California, bringing the State's total commitment for the landmark project to \$4 million.

Sinanyan and Councilmembers Ara Najarian, Paula Devine, Vartan Gharpetian, and Vrej Agajanian were honored for dedicating premier land in the City of Glendale for the historic project, officially marking Glendale Central Park as the future home of the Museum.

The Armenian American Museum will be the first world class cultural and educational center of its kind in America. The Museum program will feature a Permanent Armenian Exhibition, Traveling Multicultural Exhibitions, Performing Arts Theater, Learning Center, Demonstration Kitchen, Museum Archives, and more.

Միջեկեղեցական Արարողութիւն Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր Տաճարէն Ներս

Երեքշաբթի, 4 Դեկտեմբեր 2018-ին, հովանաւորութեամբ Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ՝ Գերշ. Ս. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի, Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր Տաճարին մէջ տեղի ունեցաւ էքլեմէնիք արարողութիւն: Ներկայ էին Թեմիս նախկին Առաջնորդ՝ Գերշ. Ս. Վաչէ Արք. Յովսէփեանը, Ման Ֆրանսիսքոյի Յոյն Ուղղափառ Եկեղեցւոյ Մետրոպոլիտ՝ Գերշ. Ս. Կերասիմոս Արքեպիսկոպոսը, օրուայ յրելւար՝ Արժ. Ս. Յովհաննէս Քհնյ. Պաքսաբ, Թեմիս քահանայից դասը, օտար եկեղեցիներու հոգեւորականներ, ներկայացուցիչներ եւ հարիւրաւոր հաւատացեալներ:

Սան Ֆրանսիսքոյի Յոյն Ուղղափառ Եկեղեցւոյ Մետրոպոլիտ՝ Գերշ. Ս. Կերասիմոս Արքեպիսկոպոսը խօսք արտասանելով՝ գնահատեց քահանայ հօր պատրաստութիւնը, աշխուժութիւնը, գոհողութիւնն ու ծառայութիւնը, որոնք ուրիշ բան չեն, եթէ ոչ՝ իսկական եկեղեցականի յատկութիւնները: Մետրոպոլիտը նոյնպէս գնահատեց երէցիկները, որ իր ամուսնոյն առաքելութեան առաջին իսկ օրէն թեւու թիկունք կանգնած է անոր: Կերասիմոս Արքեպիսկոպոսը կանաչ ճանապարհ մաղթեց քահանայ

Օրուայ հանդիսավարն էր՝ Արժ. Ս. Վազգէն Քհնյ. Մովսէսեանը, որ բարի գալուստի իր խօսքին մէջ կարեւորեց եկեղեցիներու համախմբումը եւ միաձայն աղօթք բարձրացնելը առ Աստուած: Ապա անվերջն լեզուով կատարուեցաւ յատուկ արարողութիւն, որ քաղուած էր Հայ Եկեղեցւոյ ժամագիրքէն: Մայր Տաճարիս երգչախումբը ներդաշնակ երգեցողութեամբ շաջորդաբար ներկայացուց «Հայր Մեր», «Քրիստոս ի մէջ մեր յայտնեցաւ», «Սուրբ, Սուրբ» շարականները: Ս. Սոֆիա Յոյն Եկեղեցւոյ երգչախումբը նոյնպէս փունջ մը շարականներով հանդէս եկաւ:

Հօր՝ իր կոչման մէջ հաստատ մնալու եւ նորոգուած հոգիով շարունակելու իր ծառայութիւնը: Ապա խօսք առաւ Յովնան Արք. Տէրտէրեանը, որ իր դրուատիքի խօսքին մէջ նշեց. «Հաւատացեալներու այս բազմութիւնը ինքնին ապացոյց մըն է, որ Տէր Յովհաննէսը որքան սիրուած է իր հօտին եւ այլ եկեղեցականներու կողմէ: Որպէս հաւատքի մարդ, դուք հասաք բոլորին՝ թէ՛ աղքատին եւ թէ՛ հարուստին եւ երբեք խտրականութիւն չդրիք անոնց միջեւ: Դուք Հայ Եկեղեցւոյ բարեկամը դարձաք եւ ձեր մասնակցութիւնը բերիք մեր կողմէ կազմակերպուած բոլոր պատմական միջոցառումներուն: Թող որ Ամենակալը ձեզի ուժ ու կորով պարգեւէ՝ հաւատացեալները դէպի եկեղեցի առաջնորդելու եւ անոնց հոգեկան պապակը յագեցնելու համար»: Այս առթիւ Սրբազան Հայրը յրելւար Տէր Հօր Լանջախանջ նուիրեց:

Լոս Անճելըսի Կաթողիկ Եկեղեցւոյ միջեկեղեցական եւ միջկրօնական բաժանմունքի պատասխանատու՝ Արժ. Ս. Ալեքսէյ Սմիթը Տ. Յովհաննէսի դասընկերն էր: Ան վեր առաւ քահանայ հօր արժանիքները՝ ծառայասիրութիւնը եւ մարդամօտութիւնը: Օրուան յրելւար քահանան նախ շնորհակալութիւն յայտնեց Յովնան Սրբազանին, միջոցառման եւ զինք այս պատիւին արժանացնելուն համար: Տէր Հայրը խօսեցաւ եկեղեցւոյ կարեւորութեան մասին՝ ընդգծելով, որ Քրիստոսի եկեղեցին բոլորին կը պատկանի, որուն մէջ չկան ազգային եւ ինքնութեան տարբե-

Խաչատուրեան Դ.Դ. Երգչախումբի Բացառիկ Համերգը Լոս Անճելըսի Հունաց Սէնթ Սօֆիա Մայր Տաճարին Մէջ

Խաչատուրեան Դպրաց Դաս Երգչախումբի Հիմնադրութեան 40 ըրդ տարեդարձի միջոցառումներէն վերջինը տեղի ունեցաւ 2 Դեկտեմբեր Կիրակի օր:

Երգչախումբի Տնօրէն Խորհրդոյ Ատենադպիր Բրշ. Յակոբ Սրկ. Ծերունեանի առաջարկին եւ Յովնան Սրբազան Հօր հաւանութեամբ 40 ըրդ տարեդարձի կարգադիր Յանձնախումբը փափաք յայտնեց իր մասնակցութիւնը բերել Յունաց Ուղղաբար Եկեղեցւոյ տարեկան աւանդական Սուրբ ծննդեան համերգին:

Խաչատուրեան Դ.Դ. Երգչախումբի մասին եւ իր 40 ըրդ տարեդարձի առիթով տեղեկութիւններ փոխանցելէ յետոյ ներկայ հաւատացեալ ժողովուրդին բեմ հրաւիրեց Հայոց Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդարանի ներկայացուցիչ Բրշ. Ալէքս Սրկ. Գալայճեանը որպէսզի ընթերցէ Բարեխնամ Առաջնորդ Գրշ. Ս. Յովնան Ս. Արք. Տէրտէրեանի սրտի խօսքը որովհետեւ Սրբազան Հայրը էջր կրցած ներկայ գտնուիլ սոյն ձեռնարկին:

Որով Յունաց Ուղղաբար Եկեղեցւոյ վարչութեան հրաւերին ընդառաջելով Խաչատուրեան Միացեալ երկսեռ երգչախումբը իր 40 անդամներով իրականացուց բացառիկ համերգ մը Լոս Անճելըսի Սէնթ Սօֆիա Մայր Տաճարին մէջ ղեկավարութեամբ Բրշ. Ստեփան Սրկ. Կէօզիւմեանի եւ երգեհոնահարութեամբ Տկն. Հռիփսիմէ Մէլիքեանի:

Յովնան Սրբազան Հայրը իր խօսքին մէջ վեր առած էր օրուայ յրելւար Տէր Յովհաննէս Քհնյ. Պաքսի ծառայութիւնը միջեկեղեցական յարաբերութեանց մէջ եւ անոր բեղուն գործունէութիւն մաղթած էր իր Քրիստոսաւոր առաքելութեան մէջ: Թեմակալ Առաջնորդը նաեւ բարձրօրէն գնահատած էր « Խաչատուրեան Դ.Դ. Երգչախումբ » ի մասնակցութիւնը այս հանդէսութեան:

Երգչախումբը քառաձայն մեկնաբանեց հետեւեալ երեք շարականները՝

Մովսէս Խորենացիի « Լոյս Ի Լոյս » ը որուն երաժշտութիւնը Խորէն Մէլիքանէճեանին յորինումն է:

Պետրոս Քէտաթարձի « Ով Զարմանալի » ը որուն երաժշտութիւնը Կոմիտաս վարդապետին յորինումն է:

Իսկ վերջին շարականն էր « Քրիստոս Ծնաւ » ը որուն երաժշտութիւնը Խորէն Մէլիքանէճիւրեանի յորինումն է:

Մայր Տաճարի Հոգեւոր Հովիւ ճօն Պաքսա ամփոփ ձեւով

Օրուայ յայտագրին երկրորդ բաժինը յատկացուած էր Խաչատուրեան Դ.Դ. Երգչախումբին որուն անդամները, խուրներամ լեցուն հաւատացեալ ժողովուրդի ներկայութեամբ, բեմ բարձրանալով մեկնաբանեցին վերոյիշեալ երեք շարականները որոնք ներկաներուն կողմէ հետաքրքրութեամբ ունկնդրուեցան եւ ծափահարուեցան:

Յաւարտ այս բացառիկ համերգի տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն մայր տաճարի կից սրահին մէջ ուր երգչախումբի անդամները գնահատուեցան ներկաներու եւ պատասխանատուներու կողմէ:

Հայ Մանուկներուն Նուիրուած Ս. Պատարագ

Կիրակի, 2 Դեկտեմբեր 2018-ին հրճուալի օր մըն էր Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր Տաճարի մեծ ընտանիքին համար: Այդ Կիրակի նուիրուած էր Հայ մանուկներուն, իսկ Սուրբ եւ անմահ Պատարագը մատուց Մայր Աթոռի Լուսարա-

րապետ՝ Գերշ. Ս. Յովնան Եպս. Յակոբեանը: «Փոքրիկ Հրեշտակներ» շաբաթօրեայ դպրոցի եւ Մայր Տաճարի կիրակնօրեայ դպրոցի աշակերտները եկած էին Մայր

Հայր Եասենթ Սիմոն՝ Հայասպանութեան Մասին

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԻՍԿԱՐԱՏԵԱՆ

Ընդհանրապէս Հայաստանի եւ մասնաւորապէս Մարտինի հայոց տարագրութեան եւ ցեղասպանութեան ակնառես վկայ լատին տոմինիքեան վարդապետ՝ Հայր Եասենթ Սիմոն (Hyacinth Simon) հետեւեալ յուշագիրքին «Մարտին - Հերոս Քաղաք, Իգնատիոս Մարտինիան - Նահատակ Եպիսկոպոս» (Քրիստոսէրէնէ թարգմանեց Անդրանիկ Վրդ. Կուսնեան, «Նաման Մշակութային Տուն») հրատարակութիւն, ձիւնի-Լիբանան, 1991, միջակ չափի 210 էջ) հեղինակն է: Գիրքին յառաջաբանին մէջ ան կ'ըսէ, որ Հայաստանի քրիստոնեայ ժողովուրդին երիտասարդները մորթեցին, անոնց տուները կողոպտեցին, մայրերն ու քոյրերը առեւանդեցին եւ զանոնք տարտղեցին: Ա. Համաշխարհային պատերազմին յանկարծական ծագումը Հայաստան կոչուած երկրին մէջ շատ հոգիներ հնձեց, որովհետեւ թուրքերը հոն «հրէշային եւ անորակելի գործ մը կատարեցին», կ'աւելցնէ ան:

Հեղինակը՝ Հայր Եասենթ Սիմոն իր ընդգծումը կը յայտնէ ի տես հայոց դէմ թուրքերու ի գործ դրած բարբարոսութիւններուն, ինչպէս կ'ըսէ ան. «Որպէս վաւերագիրութիւն, պիտի արձանագրեմ Օսմանեան պետութեան մէկ անկիւնին մէջ գործուած սարսփազդու դէպքերը: Պիտի ըսեմ թէ ինչպիսի ծայրայեղութիւններու կրնայ հասնիլ երկիր մը, որ չէ՛ կրցած ձերբազատուիլ իր վայրագ բնագոյնէն, թէ ինչպէս, 20-րդ դարու մէջ, բարբարոս սա վա յել նրբութեամբ այդ երկիրը յաջողեցաւ իր գործադրած խժոճութիւններուն տալ պարկէշտ մարդու դիմակ, կամ աւելի ճիշդ՝ ծամածուծութիւն: Շնականութիւն եւ կեղծաւորութիւն. ահա՛ այս երկու բառերով կը բնորոշեմ 1915-ին թրքահայասպանութիւնը որ իր օրէնք եւ խոչտանգումը կանոն դարձուց իր ներաշխարհին մէջ, մինչ արտաքին աշխարհի դիմաց կ'եղ բայրամար քրիստոնեայ կայսերական կամ արքայական վսեմութիւններու հետ...»: Օսմանեան հեռագրական գործակալութիւնը 1915-ի Յունուարին, իբրեւ թէ կանխագոյնապէս խորհրդարանով հաղորդագրութիւն մը կը սփռէ՝ երկրին իշխանութիւնները պատիժ պիտի սահմանեն հայրենիքի դաւաճաններուն (էջ 35): Ո՛չ դաւաճաններու անուն կը յայտնէ գործակալութիւնը, ո՛չ ալ անոնց գործած արարքին մասին որեւէ բան կ'ըսէ: Հայ ժողովուրդը անմիջապէս կ'ըմբռնէ կացութեան վտանգաւորութիւնը եւ դիւրութեամբ կը կռահէ գալիք օրերու սպառնացող վտանգը:

Երկրորդ հրամանագիրը պետութեան կողմէ տրուած, կը վերաբերէր քրիստոնեաները եւ մանաւանդ հայերը, քաղաքացի թէ գինուոր, գինաթափ ընելուն: Բանակ գացող հայերը ենթադրեցին, թէ գինաթափ եղող գինուորները երկաթուղիի սպասարկութեան կամ հիւանդանոցներու մէջ պիտի ծառայեն: Հայր Եասենթ Սիմոնի յուշագրու երբ այս սպասումը ճիշդ դուրս չեկաւ: Թուրքերը գինա-

թափ եղած հայ գինուորները հեռացուցին իրենց շրջապատէն եւ հեռաւոր տեղեր տարին խրամներ փորել տալու համար: Աւելին՝ թուրքերը պետական կառույցներու եւ հեռագրական սպասարկութեան քրիստոնեայ պաշտօնեաներն ու հաշուապահները գործէ արձակեցին: Թրքական կառավարական պաշտօնեաներ 1915-ի Փետրուար եւ Մարտ ամիսներուն սկսան շրջիլ ամէնուրեք եւ թուրք ու քիւրտ ամբօխը հրահրեցին՝ «Մահ կեալուրներուն...» գտնել տալով: Միլիտանտ կազմելու հրաման կը տրուի իսլամներուն Օսմանեան պետութեան տարածքին: Զինուորութեան գերծ մնացած 50-60 տարեկան թուրք եւ քիւրտ այրերուն հրացան, սուր եւ կռնակի պայտուակ կը տրուի 1915-ի Ապրիլ-Մայիսին: Իւրաքանչիւր գինեալի թեւին ալ կարմիր ժապատէն կը դրուի օսմանցի քաղաքացի թշնամիին յարձակման դիմաց պաշտպանելու պատրուակով, մինչդեռ այդ միջոցառումը քրիստոնեաներ կոտորելու համար էր: Զինուոր թուրքերու եւ քիւրտերու հոգեբանութեան մասին հետեւեալ ձեւով կ'արտայայտուի Հայր Եասենթ Սիմոն. «Տարիքը առած այն մարդոց մօտ փութկոտութիւն մը արթնացած էր գինուորական տարագրելու, որովհետեւ անոնք բնաւ ռազմաճակատ պիտի չերթային:

Իգնատիոս Մալոյեան

Անոնց միակ պաշտօնը պիտի ըլլար իրենց բնակած շրջաններուն մէջ կողոպուտի եւ ջարդի մասնակցիլ»: Հայր Եասենթ Սիմոն կ'եզրակայնէ. «Պետական կարգադրութեամբ՝ ջարդ մը կը պատրաստուէր. քրիստոնեայ ժողովուրդը այս առաջին դասը քաղեց իր չարաղէտ բոլոր հետեւանքներով»: Կառավարութիւնը «Գաղտնի Կոմիտէ» անունով կառուց մը ստեղծեց 1915-ի Յունուարին: Անոր գլուխը ներքին գործոց նախարար Թալատին էր, իսկ առաջին տեղակալը՝ Տիգրանակերտի վալիին՝ Ռաշիտ պէյը: Այս գաղտնիքը յուշագրող Հայր Եասենթ թուրք բարձրաստիճան սպայէ մը իմացած էր: Գաղտնի կազմակերպութեան անդամները պատրաստ պէտք էր ըլլային որեւէ հրաման գործադրելու: Անաստողները պիտի պաշտօնագրակուէին կամ մահուամբ պատժուէին: «Հայրենիքի դաւաճանները պէտք է պատժուին», կ'ըսէին թուրքերը: Այս ըսելով, անոնք քրիստոնեաները եւ մասնաւորաբար հայերը նկատի ունէին: Հայոց դէմ գործադրուածը հալածանք եւ

Մարտին հին քաղաք

բնաջնջում էին եւ ոչ թէ սուկական պատժամիջոց: Յուշագրող ակնառես վկայ վարդապետը կը շեշտէ դառն իրականութիւն մը՝ հայոց դէմ գործադրուող բոլոր արարքները կը կատարուէին գերմանացիներու հաւանութեամբ եւ մեղսակցութեամբ, ու այս մասին ան ապացոյցներ կը ներկայացնէ (էջ 38): Եասենթ վարդապետին տուած հետեւեալ տեղեկութիւնը ու շագրաւ է. «1914-ի Դեկտեմբերին, այսինքն սպանդէն վեց ամիս առաջ, գերմանացի հրամանատար մը ըսաւ Մարտինի յակոբիկեան համայնքին պատկանող մեծամեծի մը. «Ռայխսթալը հայերը ջարդելու որոշումը տուած է, որովհետեւ անոնք արդէն դաւաճաններ են կամ մօտ ատենէն պիտի դաւաճան: Մենք տեղեկ ենք թէ հայերը Եռեակ Ուխտին ծախուած են: Արդ, մեզի՛ գերմանացիներու համար, ասիկա կեանքի եւ մահու հարց է: Մենք հաւանենք, որ մեր թշնամիները ջնջուին ո՛ւր որ ալ գտնուին, ինչ անուն ալ կրեն»»: Թուրքերը միջոցներու խտրութիւն չեն դնել

հայերը կոտորելու որոշումը գործադրելու համար: Օսմանեան պետութեան գաղտնի ոստիկանութիւնը, օսմանեան գինեալ ոստիկանութիւնը եւ միլիտանտները միասնաբար գործի կ'անցնին: Կառավարութիւնը աչքբանով չբաւարուելով, նախօրօք քիւրտերը տեղեկ կը պահէ եւ զանոնք սանձարձակութեան կը մղէ: Բոլոր վայրերուն մէջ «Գաղտնի Կոմիտէ» նոյն գործելակերպը կ'որդեգրէ:

Իր տեսածներն ու լսածները թուրքերին յանձնելու մասին Հայր Եասենթ Սիմոն հետեւեալ կը գրէ. «Իմ էջերս նպաստ մըն են ապագայ պատմագրութեան: Նպաստ մը՝ հարկադրաբար համեստ ու անկատար, որովհետեւ ամէն ինչ անթերի պատմելու համար պէտք էր երթայի Ռաս-իւլ-Աջնէն մինչեւ Նիսիպին, պեղէի դիակներով լեցուած 65 խորունկ հորերը եւ համրէի հոն դիզուած հագարաւոր մարմինները, համրէի Մարտինի եւ Տիգրանակերտի բոլոր հարեմներուն մէջ

ՀԱՅՑ. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԱՐԵՒՍՏԵԱՆ ԹԵՄ

ԱՅՍՈՒ ՀՈԳԵԿԱՆ ՅԼԾՈՒԹԵԱՄԲ
ԿԸ ՀԱՂՈՂԵԼՔ ԹԵՄԻՍ ՀԱՒԱՏԱՅԵԱԼՆԵՐՈՒՆ, ԹԷ
ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴԵԱՆ ՏՕՒՆ ԱՌԹԻԻ

ՉԻՆԳԵԱԹԻ, ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՅԻՆ, 2019
ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԺԱՄԸ 10:00ԻՆ

ԹԵՄԱԿԱԼ ԱՌԱՋՆՈՂՐԻ
ԳԵՐՇ. Տ. ՅՈՎԷԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՏԵՐՏԵՐԵԱՆԻ
ՀԱՆԴԻՍԱՊԵՏՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ

ՄԱՍՆԱԳՑՈՒԹԵԱՄԲ ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ
ՄԻՇԸՆ ՀԻԼՁԻ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒՈՂ
ԱՐԱՐԱՏ ՀԱՅ ՏԱՐԵՑՆԵՐՈՒ ՏԱՆ ՄԷՋ
ՊԻՏԻ ՊԱՏԱՐԱԳԷ ԵՒ ՔԱՐՈՋԷ՝

ԱՐԺԱՆԱՇՆՈՐ Հ. ԵՐԵՄԻԱ ՔԱԶԱՆԱՅ ԽԱԶՍԱՐԵԱՆ

ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԱՐԱՐՏՆ ԱՌԱՋՆՈՂՐ ՍՐԲԱՋԱՆ ՀՈՐ
ՀԱՆԴԻՍԱՊԵՏՈՒԹԵԱՄԲ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻ ԶՐՕՐԶՆԵՔԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԱՊԱ ԶՐՕՐԶՆԵՔ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻ ԱՄԵԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԲԱԺԻՆ ՄԷՋ

ԻՍԿ ԿԷՍՕՐԷ ՅԵՏՈՅ ԺԱՄԸ 3:30ԻՆ
ԻԿԸՆ ՌԱՔԻ ԱՐԱՐԱՏ ՏԱՆ ՄԷՋ

ՆՈՅՆՊԷՍ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻ ԶՐՕՐԶՆԵՔԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՒԱՏԱՅԵԱԼՆԵՐ ՄԻՐՈՎ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐՈՒԻՆ
ԱՐԱՐԱՏ ՀԱՅ ՏԱՐԵՑՆԵՐՈՒ ՏՈՒՆ
ՄԻԱՄՆԱԲԱՐ ԱՂՕԹԵՂՈՒ ԵՒ
ԼՍԵԼՈՒ ՕՐՈՒԱՆ ՀՈԳԵՒՈՐ ՊԱՏԳԱՄԸ

«Սպիտակի Երկրաշարժին Հաշուած Ժամեր Անց Սփիւռքը Բռունցք Դարձաւ». Մխիթար Հայրապետեան

ՀՀ սփիւռքի նախարարի պաշտօնակատար Մխիթար Հայրապետեանի ուղերձը Սպիտակի Երկրաշարժի 30-րդ տարելիցի կապակցութեամբ

Մի րեւի՛ հայրենակիցներ,
Այսօր կը լրանայ Սպիտակի երկրաշարժի 30-րդ տարելիցը: Եթէ փորձեմ բառերով գրել մարդկային ցաւի, ողբերգութեան, կորստած երազանքի մասին, գրեթէ բան մը ըսած չեմ ըլլար: Իմ սերունդս 1988-ի երկրաշարժը տեսած է միայն նկարներու ու վաւերագրական ֆիլմերու մէջ, լսած է վերապրածներու յուշերը, ու այդ պատկերներու, բառերու ու լիշողութիւններու մէջէն սեփական հոգիին մէջ զգացած է աւերիչ ցնցումը: Աշխարհի իւրաքանչիւր անկիւնի մէջ ապրող հայու համար երկրաշարժը դարձաւ անձնական տառապանք, կար անդարձ կորուստի տաղանապարհ, ու մինչ օրս ընտանիքներ, հարազատներ, ընկերներ կորսնցուցածներուն կը թուի, ուր որ է, պիտի վերագտնեն երջանկութիւնը, ժպտը, հարազատ աչքերը: Սակայն երբեք, երբեք ժամանակն ունակ չէ լեցնելու դատարկութիւնը, ժամանակը պարզապէս կը ստիպէ ապրիլ նոր իրականութեան մէջ:

Սպիտակի երկրաշարժէն հաշուած ժամեր անց սփիւռքը բռունցք դարձաւ, եւ ցուցաբերուած ահռելի նիւթական օգնութեան գուղահեռ Հայաստանի կողքին եղաւ սեփական սրտի ամէն զարկով: Նոր դարնան, կուռ կամքի ու սէր-Հայաստանի մասին երգեց Ազնաւուրն ու դարձաւ կարեկից սփիւռքի խորհրդանիշը: «ՍՕՍ Արմէնի», «Ազնաւուրը Հայաստանին» եւ տասնեակ այլ

կազմակերպութիւններ միջազգային հանրութեան հետ միասին կրցան յոյսի սերմեր ցանել, մաքրել արցունքներն ու ըսել՝ դուք ձեր ցաւին հետ մինակ չէք: Աշխարհի ամենահեռաւոր ծայրերէն սփիւռքահայերը կը ժամանէին Հայաստանի ու իրենց հետ կը բերէին ինչ հնարաւոր էր՝ սննդամթերք, հագուստ, դեղորայք: Սփիւռքը պարզապէս մոռցաւ երկաթէ վարագոյրներու ու արհեստական բաժանումներու մասին, եւ միաւորուեցաւ ցաւի, յոյսի, երազի շուրջ: Այդ ամէնն անուրանալի է, եւ ՀՀ կառավարութեան անունէն մեր խոնարհումն ու երախտիքի խօսքը կը փոխանցեմ աշխարհասփիւռ հայութեան:

Այսօր ցաւով պիտի արձանագրենք, որ երբ տասնամեակ անց դեռեւս կիրառելի են «աղէտի գօտի» ու «տնակ» արտայայտութիւնները, որ երկրաշարժի մասին մեզ դեռեւս կը պատմեն Գիւմրիի արուարձանները, աւերուած շինութիւնները, այդպէս ալ սեփական տանիք չստացած բնակիչները: Այնինչ շատոնց արդէն երկրաշարժը պիտի ըլլար միայն ցաւի ու մարդկային կորուստներու պատում, իսկ Գիւմրին ու Սպիտակը պիտի ծաղկէին նոր ուժով, նոր զեղեցկութեամբ, նոր կեանքով:

Դեկտեմբեր 7-ը մեզի համար պարտաւորեցնող օր է: Այն մեզի կը լիչեցնէ անցեալի հանդէպ պատասխանատուութեան ու ներկան փոխելու պարտաւորութեան մասին: Ահա այս բանաձեւով փորձենք առաջ երթալ:

Սպիտակի Երկրաշարժի 30-րդ Տարելիցին Նուիրուած Միջոցառում Աթենքում

Դեկտեմբերի 7 ին, երեկոյեան ժամը 7:00-ին, Աթէնքի Հայոց ցեղասպանութեան յուշարձանի մօտ, Սպիտակի Երկրաշարժի 30-րդ տարելիցի առիթով աթէնքահայութիւնը իր յարգանքի տուրքը մատուցեց երկրաշարժի հազարաւոր զոհերի ու նաեւ զոհուած փրկարարների յիշատակին:

Միջոցառմանը, որ կազակերպուել էր «Է.Ռ.Ա.» միութեան կողմից, «Հայաստան» հասարակական

էլոյթ ունեցաւ երկրաշարժից տուժածներին օգնութիւն հասցնելու նպատակով 1988թ.-ին, Աթէնքում կեանքի կոչուած «Հայաստանի գորակցութեան յանձնախմբի» ներկայացուցիչ պարոն Յովսէփ Քասեանը, ով հանգամանալից կերպով ներկայացրեց արուեստի մեծ վարպետ, երջանկալիշատակ Ասատուր Բահարեանի գլխաւորութեամբ կատարուած աշխատանքների, յոյն յայտնի երգիչների կող-

մշակութային կեդրոնի աջակցութեամբ, ներկայ էին ՀՀ արտակարգ եւ Լիազօր դեսպանը, Հունաստանի հայոց թեմի առաջնորդական տեղապահ, Կաթողիկէ համայնքի գերապալծաւոր, Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութեան, Ռամկավար ազատական կուսակցութեան, Հայկական Ժողովրդային Շարժման, Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան, յունահայ կրթական եւ հասարակական միութիւնների ներկայացուցիչներ: Ներկայ էին նաեւ Ռուսական «Էմիգրանտ» միութեան ներկայացուցիչները:

Միջոցառման ընթացքում Յունահայոց թեմի առաջնորդական տեղապահ եւ Կաթողիկէ համայնքի գերապալծաւոր կատարեցին հոգեհանգստեան հանդիսաւոր արարողութիւն: Ապա հայ երեխաները հանդէս եկան զեղեցիկ ասմունքներով, իսկ էմիգրանտ միութիւնը՝ երգերով: Հանդիսութեան ընթացքում

միջ կազմակերպուած մեծ համերգի, զեղանկարիչների կողմից նուիրաբերուած արուեստի գործերի, քաղաքապետարանների կողմից ֆինանսական օժանդակութիւնների, յոյն հասարակութեան կողմից ցուցաբերուած օգնութեան եւ այլ միջոցառումների մասին:

Ծրագրի ընթացքում յատուկ յարգանքով նշուեց նաեւ օտարերկրեայ զոհուած փրկարարների յիշատակը:

Յիշեցնենք, որ 1988թ.-ի ծանր օրերին, Հարաւսլավական ինքնաթիւրը աղէտի ենթարկվեց Երեւանի մատուցներում եւ զոհուեց նրա 7 հոգուց բաղկացած անձնակազմը: Իսկ խորհրդային ԻԼ-76 ինքնաթիւրը կորցնելով կառավարումը բախուեց լեռան, որի հետեւանքով զոհուեցին նրա 9 հոգանոց անձնակազմը եւ օգնութեան շտապող 68 փրկարարները:

«Հայաստան» լրատու ցանց, Աթէնք

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)
* \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA
\$ 125,00 (Air Mail) for Canada.
\$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: _____
Address: _____
City: _____ State: _____ Zip Code: _____
Country: _____
Tel: _____ Email: _____

Զօրացիւք Օժանդակենք Փրկենք

SYRIAN ARMENIAN RELIEF FUND
www.syrianarmenianreliefund.org

Syrian Armenian Relief Fund
P. O. Box 1948
Glendale, CA 91209-1948

Հայկական Լեզունի Արարայի Գրող

ՊՕՂՈՍ ԱՐՄԵՆԱԿ ԼԱԳԻՍԵԱՆ (Շարունակում ճախող թիւն)

Պատիւ Մուսա լեռնի լեռնահաններին, որոնք յաղթական կռուից եկած իրենց սուրբ պատեան չզրկին, ասացին թշնամու դէմ իրենց կռուելու դեռ չի վերջացել, զինչ՛ք մեզ, տարէ՛ք կռուի աջնուղ որտեղ դուք տանուլ տուել ձեր կռիւը

Արեգակը դեռ իր կարմիր պատմուճանը չփռած լեզնականների գարկերի կրակով շառագունած Արարայի բարձունքների թշնամու խրամատների վրայ, լեզնականների վաշտերը թշնամու առաջին խրամատներում էին, արեւի կրակը փունջ-փունջ նետում ձեռքերը վեր պարզած թշնամու վրայ: Ես եւ դու արի ընթերցող արեւորդի, եթէ այդ կռուի գինուորները լինէ՛լինք, յաղթանակի լուսով արբեցած մեր հրավառ սրտերը չէի՞նք նետի թշնամու վրայ: Ով կարող էր փախչում էր, վարսերը ճակատներին իջած լեզնականները վիրաւոր կորիւնների նման գնում փակում նրանց փախուստի ուղիները: Ահա այդպէս կը լինէր կռիւը, մարտում զարկին թշնամու գինուորին, մարեցին շատերի լոյսը, քէսացի Գերոբը խոյացել էր գերման սպայի վրայ, խեղդամահ արել նրան, նա ինչ էր փնտռում այս լեռներում եւ ինչու գինակցել նրանց: Կուռը գարնուել էին 23 լեզնականներ, որոնցից Սարգիս Տլլիկեան ու Միսաք Թասալաբեան Մուսա լեռնիներ, վիրաւորուել էին 76 մարտիկներ: Վրէժի լոյսին թագմած գնդակները գարկել էին հազար ու աւելի թուրքի, գերեվարել էին հազարների, որոնք գլխիկոր անցել լեզնականների խաչաձեւում հրացանների սուրինների տակից:

Հայկական լեզնի Արարայի ճակատամարտի յաղթանակը մեծապէս նպաստել թուրքական բազմաձևակատի քաջացանք եւ դաշնակիցների ընդհանուր յաջողութեանը: Նրա դերը այդ ճակատամարտում այնքան նշանակելի էր, որ գարնուած լեզնականների թաղմանը մասնակցել էր բազմաձևակատի ընդհանուր հրամանատար՝ Անգլիացի գորավար Ալեմպի, որը բոցաշունչ մահախօսականից լետոյ համբուրել գարնուածների ճակատները, յայտարարել՝ «Անգլիական 200 հազար բանակի փոխարէն՝ իմ հրամանատարութեան տակ դնէին 20 հազար Հայ գինուորներ, միջին արեւելքը կը գրաւէի»:

Թուրքի նախագահ Տէմիրել, Յորդանան կատարած կառավարական այցելութեան ատեն՝ խնդրել էր Պաղեստինի Նապոուս քաղաք այցելել, նրա մօտակայքում թաղուած թուրք գինուորների շիրիմներին յարգանքի տուրք մատուցելու: Հայկական մամուլը այն հաղորդելու ատեն, չէր յիշատակել, թէ այդ ինչ շիրիմների այցելութեան մասին էր լրատուութիւնը, որպէսզի հայեր տեղեկանային Նապոուս-Արարայի բարձունքներին մղուած ճակատամարտում Հայ լեզնական կամաւորների վրէժի նետերով խոցուած թուրք գինուորների շիրիմների մասին էր, այն Հայոց պատմութեան յիշատակութեան արժանի բազում հերոսամարտերից մէկն էր, իրենց ցեղի եղեռնի տարիներին Արարայում ու Սարտարապատում թուրքի դէմ մղուած կռուում յաղթանակի լոյսի շէփոթ էր:

Իսկ ո՞վ էր Տիրան Թէքէեանը: Նա գարմիկն էր Հայ քնարերգու-

թեան ամենա պայծառ աստղերից մէկի՝ Վահան Թէքէեանի գարմիկն էր: Տիրան ծնուած էր 1887 թուականին, Փրանսա, Մարսէյլ քաղաքում, Կեսարացի ծնողների գաւակ: Ուսանել էր Վենետիկի Միսիթարեանների մօտ: Ուսանելու աւարտել Մարսէյլի համալսարանի գրականութեան, իրաւաբանութեան բաժինների ուսումնառութեան դասընթացները: Առաջին Համաշխարհային պատերազմում ծառայել Ֆրանսական նաւատորմիդում որպէս թարգման «քոմիսէր»: Ծառայութեան ուղարկուել «Տեսէքս» գրահանաւ: Միջերկրական ծովի առափնեայ պարեկութեան համար այն նաւարկել էր Հայոց ծովածոցի խռովայոյց ջրերում: Այդտեղ էր, որ նախահանումութիւնը պարզեւել իր ցեղի կանչով բաբախող սիրտը ալեկոծուելու Հայու ծինների ոգիով, նպաստելու Մոսա լեռն մարտիկների ու նրանց ընտանիքների փրկութեանը:

Տիրանի սիրտը ամուր շաղախուել էր Մուսա լեռնիների, նրանց հերոսամարտի ու Հայկական լեզնի քաջերի պատմութեամբ: Ծովային սպայ Տիրանը, իր ծառայած գրահանակի կամըջակից դիտել ծովափի քարափի բարձունքին խոյացած՝ Նագովրեցու արեամբ բոցավառ կարմիր խաչով ու իրենց ազատութեան կռուի սպիտակ լուսով ծփացող դրօշակները: Լեռնականների պատուիրակները կանգնել էին Հայ ծովային սպայի դիմաց, սրտերն իրենց տրոփել էին ցեղի կանչի գարկերով: Իր ջանքերով նպաստել նրանց փրկութեանը, փրկութեան հովիտում հանդիպել լեռնական կռուի քաջերից՝ Եսայի Եղուկեանի հետ: Եզրագրողով լեզնական լեզնի ստեղծման թէլադրողը ու մասնակիցը պիտի լինէր:

Հայկական լեզնի մարտիկները Ֆրանսական զորախմբի հետ արշաւում դէպի Կիլիկիա, զինքով բացելու նրա դուռերը, ողջոյնելու իրենց նախնիների թագաւորութեան աշխարհը, վերջապէս տեսնելու իրենց Կիլիկիան, ողջագուրուելու իրենց դիմաւորող ազնուազարմ թագաւորների ստուերների հետ: Իրականացրել երկու հարիւր յիսուն կիլոմէթր յաղթարշաւ:

1918 թուականի Հոկտեմբեր ամսին Հայկական լեզնի ջոկատները մուտք էին գործում Կիլիկիա, հայերի խոնջանքի, արարման, երգի, աղօթքի շունչով սրբացած հող: Մարտից եկած քաջեր, վճռել էին լինելու Հայկական պետութեան բանակի կորպը: Հայրենագրկուած հայեր վերդառնում էին իրենց շէներ, նորոգում իրենց տներ, այգիներ ու հանդեր, պատրաստուած գարնանամուտի գարթօնքին: Լեզնի գնդապետ Պրէմնոն ներկայանում որպէս Կիլիկիայի կառավարիչ, առժամեայ կառավարելու երկիրը, ապա իշխանութիւնը յանձնել հայերին: Լեզնի մարտերով գնում երկրի աւաններ ու շէներ: Ով երեւակայութեան թուիչք ունէր զոցում աչքերը, սաւառնում երկինք, այնտեղ հանդիպում՝ Ֆրանսայի իր մատուռից երկիր հասած Լուսինեան Լեոն վեցերորդ թագաւորին, գրկէր նրան, երկնքից աստղեր պոկէր, գարդարէր նրա ճակատը: Արարայի բարձունքի երկնքում ճախող կռուականներ իրենց երթին հասել Կիլիկիայի կապուտ երկինք, երգով տողանցել նրա երկնամարում, ուրախ խապրիկներ պիտի տանէին պանտխտացած հայերին, որ նորէն իրենց երկրի շէները

ծխաններից սպիտակ ծուխ է բարձրանում, դաշտերում ծիածանի լոյս է, մաճկալների հորովչները երգեր: Բազմի դաշտում պարտուած թուրքիային՝ այդ հիւանդ հոգիով բարբարոս պետութիւնը սիրաշահելու համար, Ֆրանսայի ու Անգլիայի միջեւ պայքար էր: Լեզնի քաջեր, հայեր միայն մի քանի տարիներ իրենց յաղթանակի սիրով հրճուեցան: Ֆրանսական նոյն սպաները, ակնատեսը հայերի լեզնի սիրանքին, կամալական վերաբերմունքի ենթակեցին կամաւորականներին: Ֆրանսացի պետական այրեր, գինուորականներ տեղեկ չէին, որ այդ երկրում թագաւորել էր իրենց տոհմից Լուսինեան Լեոնը, որ նա հանգչում է իրենց հողում, եւ ինչո՞ւ նոյն Կիլիկիայում չվերականգնուէր նրա իշխանութիւնը: Ինչքան հօր էին իրենց շահերը, որ թշնամու գիչեցին այն, որ գէնքի ուժով էին նուաճել: Մոռացա՞ն, որ իրենց կնքած գրաւոր համաձայնագրով խոստացուել էր յաղթանակից յետոյ Կիլիկիայում հաստատել Ֆրանսական հովանաւորութեամբ անկախ իշխանութիւն: Ֆրանսական կառավարութիւնը թուրքերի հետ 1920 թուականի Օգոստոսի տասին կնքած դաշնագրով որոշել էին հայկական արեակնան արեան մաքառումներով շաղաղուած Կիլիկիան յանձնել քեմալական ոճրագործ թուրքիային:

Չանսացին իրենց երկրի իմաստուն գաւակների ու իրենց դաշնակից հայերի կոչերին: Վար իջաւ ֆրանսական յաղթական դրօշի փառքի պատիւը, մարդկային վեհ գաղափարների պաշտամունքը: Ֆրանսական գինուորական հրամանատարութիւնը սկսել զորացրել Հայկական լեզնի մարտիկներին: Զգաստացել էին իրենց ուստաններ վերադարձած հայերը, այլեւ ոչ կարաւաններին, զէնք վերցրել կուր տալու թշնամի թուրքին: Հնչակեան, Դաշնակցական, Ռամկավար, վերականգնել կուսակցութիւններ գլխաւորել պաշտպանական մարտեր, գարկին թշնամուն, գարկուեցին, սակայն ասացին ոչ կարաւաններին: Ինքնապաշտպանական կռիւներ մղեցին՝ Մարաշի, Հաճընի, Ուրֆայի, Ատանայի, Անյթապի, Զէյթունի, Փրնտրճաղի, Տէօթ Եօլի, Մերսինի ու այլ բնակավայրերի գինուած հայեր, նրանց կռուին նաեւ մասնակցում Հայկական լեզնի կամաւորական մարտիկներ:

Ահա այդպէս, եթէ իրենց շէներում կռիւ տային թուրքին, չէին մարտիրոսանայ, «Արեւմտեան Հայաստան»-ը նորէն լիքը կը լինէր հայերով: Ֆրանսացի գինուորը չմասնակցեց հայերի պաշտպանական մարտերին, նոյնիսակ արգելել լեզնականներին մասնակցելու հայերու կռուին: Կիլիկիայի նուաճման ու պաշտպանական կռիւներին գարնուել էին Մուսա լեռնի քաջագուն լեզնականներ՝ Յակոբ Կրպոեանը,

Խաչեր Փանոսեանը եւ Մոսա լեռնի կռուի քաջերից՝ Պետրոս Տըմլաքեանը: Այդ նա էր, բաց ծովում խարսխած «Կիչէն» գրահանակի հրամանատար Պրիտոնի պահանջով, նաև բարձրացել՝ Ֆրանսերէն լեզուով տեղեկութիւններ հաղորդել լեռն մարտերի ու թշնամու գորքի տեղաշարժերի մասին, իր պահանջով գրահանակից ումբահարել էին Քէպուսիէ գիւղի եկեղեցին, ու այնտեղ ճամբար դրած թրքական գորքը: Պետրոսն էր եղել վեց՝ «Գունտախի»՝ հրացանակիրներից մէկը, ու գամանակի հրամանատարը նրան ու Եսայի Եղուկեանին արտօնել յետագայում այդ գէնքերը կրելու: Եղուկեանի գէնքի առանձին կազմածները՝ Ակնաբոյժ ձէպէճեանի անձնական ջանքերի շնորհիւ փոխադրուել Հայաստան, այն ամբողջացնելով յանձնուէր Հայաստանի Պետական Թանգարան: Ի միջի այլոց, լեռնի կռուի բոլոր գէնքերը վերցրել էին կռուողներից յետագային ի պահ դրուել Մարսէյլ քաղաքի թանգարան: Լստ կապորալ Արմենակ Պօղոս Լազիսեանի պատմածի Տըմլաքեան Կիլիկիայի նուաճման կռուում իր կողքին ճակատին գարնուել թուրքի գնդակից:

Հայկական լեզնի Կիլիկիա մուտքը, ինքնավար իշխանութեան վերականգման յոյսը խանդավառ հրավառութիւն էր ստեղծել: Կարծում էին Հայոց երկնակամարում նորէն կապուտ լոյս էր բռնկելու, արեգակի արծաթափայլ սոր արշալոյս էր ծագելու երկրում: Դաշնակիցները Սեւրում պատուել էին թուրքի քարտէսը, նրանց իսկ ստորագրութեամբ համաձայնել վերադարձնել հայերին, յոյներին, արաբներին այն, ինչ որ գաւթել էին նրանցից: Դաշնակից տէրութիւններին կատարուած իրողութեան իրագրեկ պահելու նպատակով Կիլիկիայի հայերը ու միւս քրիստոնեայ համայնքները հանրագրութիւն էին Փարիզ ուղարկել, որ Կիլիկիայում ստեղծուած է անկախ պետութիւն, Պօղոս Նուպար Փաշայի գործողութեամբ պատուիրակ Միհրան Տամատեանի վարչապետութեամբ կազմուել էր քեմալական լեզնիների համաձայնողական կառավարութիւն: Նոյն ինքն՝ Գնդապետ Պրեմնոն յայտարարած եղել, որ իրենց հովանաւորութեամբ Կիլիկիայում անկախ պետութիւն պիտի հռչակուէր, նոյն օրը սուրհաւոր Ալիքիրցի գինուորների ուղեկցութեամբ փութացել Ատանա, սպառնալից դուրս հրաւիրել մի օրեայ կառավարութեան անդամներին, այդ լինելու՞նք արարմունք էր . . . :

Հայոց պատմութեան մատենանում շանթի լոյսի փայլատակում, աստղերին սլացող հրթիռի հրավարութիւն եղաւ Կիլիկիայում անկախ իշխանութեան հռչակումը: Այն մնաց

Շար.ը էջ 19

MEMBER
NATIONAL NOTARY ASSOCIATION
NOTARY PUBLIC
Garine Depoyan
626-755-4773
554 N. Chester Ave Pasadena, Ca. 91106
ghdepoyan@gmail.com

Հայր Եասենթ Սիմոն

Շարունակուած էջ 14-էն

պահուած մանչերն ու աղջիկները, չափէի Միջագետքի անապատը եւ անոր անհունութեան դէմ պոռայի, որ ինծի վերադարձնէր իր կուլ տուած զոհերը, հետեւէի անապատի հետքերուն, որոնցմէ անցան հայ մանուկներն ու կիները, ձիաւոր քիւրտի մը քամակին»։ Չորս միլիոն հաշուող հայութիւնը Հայաստանը անկախացնելու պահանջներ կայացուցած էր Օսմանեան պետութեան, ըստ հայր Եասենթի, որ կ'աւելցնէ. «Պետութիւնը պատասխանած էր թէ չորս միլիոն բնակչութիւնը անբաւարար էր անկախութեան համար եւ նուազագոյնը վեց միլիոն պէտք էր»։ Ուստի հայերը իրենց թիւին գումարած էին երկու միլիոն հայ կաթողիկոսները եւ կրկնած էին իրենց պահանջը Օսմանեան պետութենէն (այս թիւերը ու թուրքերու փաստարկութիւնները անհիմն են - Յ. Ի.)։ Իբրեւ եզրակացութիւն, հայր Եասենթ Սիմոն կը մեկնաբանէ. «Օսմանեան պետութիւնը իր իսկ ծուղակին մէջ ինչալով, հակադարձած էր՝ հրատարակելով հրամանագիր մը, որ աքսորի կը դատապարտէր ո՛վ որ կայսրութեան ապահովութեան դէմ դաւէր»։ Տիրաւորակերտէն հարաւ գոնուող լեռան մը լանջին բազմած քաղաք մըն է Մարտին։ Ան նստավայրն էր ասորի կաթողիկէներու եւ յակոբիկեաններու պատրիարքութիւններուն, քաղաքացիներու եւ հայ կաթողիկէներու եպիսկոպոսութիւններու։ Մարտինի բնակչութեան 6000-ը հայ էր, 3000-ը՝ ասորի, 1200-ը՝ քաղդէացի, 7000-ը՝ յակոբիկեան, 500-ը՝ բողոքական, իսկ մնացեալ 25,000-ը՝ իսլամ 1915-ին։ Յուշագրքի 43-44-րդ էջերուն մէջ, հեղինակը՝ հայր Սիմոն Եասենթ, աշխարհագրական եւ պատմական տեղեկութիւններ կուտայ Մարտին քաղաքին մասին։ Ապա ան կը վերադառնայ իր յուշերու շղթային։ 1914-ի վերջին եւ 1915-ի սկիզբին Մարտինի մէջ շուկաներ կը շրջին. «Օսմանեան բանակին մէջ ծառայող հայ զինուորները, ցնցոտիապատ, սովալլուկ, անկոշիկ եւ անվրան մնացած ըլլալով, ռուսներուն կողմ անցած էին»։ Միւս կողմէ հարց կուտայ հայր Եասենթ Սիմոն ու ինք ալ կը պատասխանէ ուրիշ հարցումով. «Անոնց դասալքութիւնը միթէ հայրենիքի՞ դէմ էր։ Ասիկա՞ էր դաւաճանական արարքը»։ Ամէնուրեք յաճախ կը կրկնուի նոր նշանախօսք մը. «Հայրենիքի նենգ դաւաճանները պիտի պատժուին»։ Թուրքերը Մարտինի քրիստոնեաները հալածելու, տարագրելու եւ սպաննելու համար 1915-ի Փետրուարին Մարտինի մէջ կը հիմնեն յատուկ «Գաղանի կոմիտէ» մը, որուն անդամներն էին Տիրաւորակերտի նահանգի ընդհանուր քարտուղար եւ ժամանակաւոր կուսակալ Պետրէտտին պէյը, Պատժական ատեանի նախագահ Խալիլ էտիպէ Էֆենտին, ոստիկանապետ Մեմտուհ

պէյը, ժամտարմաներու հրամանատար, գնդապետ, չէրքէզ Հարուն Էֆենտին եւ վալիի համհարզ Թոֆիք պէյը։ Այս միջոցին, 1895-96-ի ջարդարար Արիֆ Էֆենտիի որդին՝ Տիրաւորակերտի երեսփոխան՝ Հասան Էֆենտին կը յանդգնի յայտարարել. «Քսան տարի առաջ հայեր ջարդեցինք, ինչ վնաս տեսանք։ Ինչո՞ւ վախնանք նոյնը ընելէ այսօր»։ Թուրքերը Մարտինի հայ կաթողիկէ աթոռանիստ եկեղեցին քանիցս կը խուզարկեն գէնք փնտրելու պատրուակով։ Հայր Եասենթ Սիմոն կ'ըսէ. «Այդ փնտրուածքին իբր արդիւնք ո՛չ հրացան, ո՛չ վառօղ, ո՛չ ռումբ եւ ո՛չ ալ որեւէ զինամթերք գտնուեցաւ»։ Մարտինի կառավարիչ Շաֆիք պէյը եւ անոր յաջորդը՝ Հիլմի պէյ, մերժեցին հայերը ջարդելու Կ. Պոլսէն եկած հրամանը գործադրել եւ երկուքն ալ պաշտօնանկ եղան։ Յուշագրողը անոնց մասին հետեւեալը կ'ըսէ. «Կ. Պոլսոյ առջեւ անոնք իրենք զիրենք մարտիցիներուն հաւատարմութեան պաշտօնական երաշխաւորները կացուցած էին»։ Հակառակ ասոր, օսմանեան կառավարութիւնը Մարտինի քրիստոնեաները մահուան դատապարտեց։ Կաթողիկէ վարդապետը կ'աւելցնէ. «Հինգ անասնատիպ մարդիկ (Մարտինի Գաղանի կոմիտէի վերոյիշեալ անդամները, եթէ կարելի է զանոնք մարդ նկատել - Յ. Ի.), բաւարար եղան մահացու հարուած հասցնելու Մարտինի քրիստոնեաներուն, ու կենսաչորդ այս ոստանը անյատակ զերեզմանի վերածեցին։ Ա՛լ աւելի ահաւոր՝ քաղաք բաց բողոքող դարձուցին, ուր Տիրաւորակերտի, Երզնկայի եւ ուրիշ տեղերու ազնուական գերդաստաններու երիտասարդ աղջիկները շուկատութեան զոհ ու խաղալիք դարձան»։ Ատամ, Գասթօ, Շալլըմէ, Համմալ, Մամարպաշի, Թոքմաք, Թերզի, Պապոզա, Շատ, Գոճա Եոնան, Քալոնի, Շուխա, Քենտիլի, Ճենենճի եւ Մալոյեան Մարտինի՝ թրքական բարբարոսութիւններու զոհ գացած ազնուական գերդաստաններն են։ Ասոնք ոչ միայն իրենց Եկեղեցւոյ հաւատարիմ էին, այլ նաեւ՝ Օսմանեան պետութեան։ Հակառակ Հայաստանութեան փաստը ամբապնդող առար կայական փաստարկներու եւ օտար ականատես վկաներու խոստովանութիւններուն ու մանաւանդ կաթողիկէ կրօնաւորներու, միջազգային վարկ ու համբաւ վայելող պետութիւններ եւ կրօնական հաստատութիւններ միայն վերջերս ճանչցան Հայոց Յեղասպանութեան փաստը։ Կրկնելու գնով, իշխեք հոս նաեւ ԱՄՆ, Մեծն Բրիտանիա եւ Իսրայէլ իրենց արքայազներով մինչեւ օրս կ'ուրանան Հայաստանութեան ճշմարտացիութեան փաստը, միշտ շահամոլական գինուորական ու տնտեսական նկատառումներով։ Մենք հայերս վստահ ենք, որ ուշ կամ կանուխ ճշմարտութիւնը բոլոր աշխարհին յայտնի պիտի ըլլայ եւ աշխարհ պիտի խոնարհի անոր առջեւ...»

Հայկական Լեգեոնի Արարայի Գրոհը

Շարունակուած էջ 16-էն

լոյսի, յոյսի շող, հայերի հոգիներում լոյսի հրացուլք, այդ նոր երջանկութեան արեւը ասուպի նման շիջաւ... Ֆրանսան մարեց այդ նոր ծագող արեւը, իրենց նախնին-

րի ժառանգների լոյսը նաեւ պիտի վառուէր այդ երկրի պալատին ծածանուող դրօշին, Լուսինեան տոհմի ժառանգներ դեռ ապրում են իրնց մայր հայրենիք Ֆրանսա, ուր են նրանք, ինչու չեն պատուում իրենց լուռութեան քօղը:

Հայ Մանուկներուն Նուիրուած Ս. Պատարագ

Շարունակուած էջ 13-էն

Տաճար՝ իրենց անմեղ աղօթքները Աստուծոյ վերառաքելու եւ լսելու օրուայ պատգամը։

Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանը իր բարի գալստեան խօսքին մէջ կարեւորեց մանուկներուն ներկայութիւնը մեր Եկեղեցւոյ կեանքին մէջ, որոնք շաբաթօրեայ եւ կիրակնօրեայ դպրոցներ յաճախելով՝ քրիստոնէական եւ հայեցի դաստիարակութեամբ կը մեծնան, հասակ կ'առնեն եւ Քրիստոսի ուսուցումներու սերմերը կը սերմանուի անոնց մատղաշ սրտերուն մէջ։ Սրբազան Հայրը նաեւ դրուատիրքով խօսեցաւ պատարագիչ Սրբազան Հօր մասին, որ ոգի ի բռնի կը կատարէ իրեն վստահուած պատասխանատու պաշտօնը։ Ապա, Առաջնորդ Սրբազան Հայրը, փոքրիկներն ու ծնողները եւ ուսուցչաց կազմը միասնաբար աղօթեցին եւ խնդրեցին Աստուծոյ աշխարհիս խաղաղութիւն, սէր եւ միութիւն ի Հայաստան եւ ի սփիւռս աշխարհի։ Աղօթքէն անմիջապէս ետք, մանուկները մօտեցան պատարագիչ Սրբազան Հօր եւ անոր օրհնութիւնը ստացան։

Պատարագիչ Սրբազան Հայրը նախքան իր քարոզը շնորհակալութիւն յայտնեց Ամենակալին Աստուծոյ, որ զինք արժանի դարձուցած էր այս Պատարագը մատուցելու, ինչպէս նաեւ Թեմակալ Առաջնորդին, որուն հրաւերով այսօր այս Պատարագի խորհուրդը կը կատարէր։ Լուսարարապետ Սրբազանը իր քարոզի բնաբանը ընտրած էր «Տէր ողորմէ մեզի, որովհետեւ քեզի յուսացինք» աստուածաշնչական համարը։ Խօսելով մարդու մեղանշականութեան մասին, Սրբազան Հայրը դիտել տուաւ, որ մարդ էակը իր սեփական մտքով մեղանշեց եւ դարձաւ մեղքի գերին։ Ճշմարիտ ազատարարը՝ Քրիստոս էակաւ աւետելու, թէ հասած է ազատութեան ժամը, որովհետեւ արդէն իսկ հասած է երկինքի արքայութիւնը, հոս է Օծեալ Թագաւորը, երկինքին Տէրը, որուն ձեռքն է փրկութեան դուռը փակելու եւ

բանալու բացարձակ իշխանութիւնը (Հմմտ. Յ.տ. 3.7), փակելու երկրաւոր կեանքի դժուարութեանց եւ դժբախտութեանց ժամանակաշր-

ջանը, եւ բանալու աստուածամերձ կեանքի մը երանութեան անվախճան ժամանակը. վերջ դնելու Աստուծոյ հետո ապրուած երկրաւոր պանդխտութեան կարօտամաշ օրերուն եւ սկզբնաւորելու հոգիին սպասող տունդարձի երջանիկ օրը, բուժելու մեղքով երկիր ինկած հոգիին կտորած թեւերը, եւ զայն վերստին սլացնելու դէպի բարձունքը յաւիտեանութեան, «անմատոյց լոյս»ին հաղորդութեան մէջ վերստին ապրելու։

«Այսօր եւս մեր կեանքի մէջ բազմաթիւ երեւոյթներ տեղի կուսնենան, իսկ մենք մարդ արարածներս միշտ կասկածի տակ կ'առնենք Աստուծոյ գթութիւնը, անասան ողորմութիւնը եւ անհուն բարութիւնը։ Ազամական նախական միամտութեամբ կը հաստատենք, թէ Աստուած բացակայ մեր կեանքէն։ Բազմաթիւ մեղքեր, զանցանքներ կը գործենք, սակայն չենք խոստովանիր զանոնք, այն հաստատ համոզումով, որ Աստուած այդ բոլորը մեղք չի համարեր։ Աստուծոյ յուսանք, անոր ներողամտութիւնն ու գթութիւնը խնդրենք, որպէսզի արժանանաք փառաց պսակին», շեշտեց Սրբազան Հայրը։

Պատարագը վերջ գտաւ Լուսարարապետ Սրբազան Հօր օրհնութեամբ։

VA Print Media

Book Printing • Hard Covers • Year Books
Restoration of Old Books & Bibles

Նոր Գիրքերու Տպագրութեան Եւ
Հին Գիրքերու Նորոգութեան Համար
Հեռ.ձայնե՛լ՝ ՎԱՀԷ ԱՁԱՊԱՀԵԱՆԻՆ

Vahe Atchabahian
1743 E. Elizabeth St. • Pasadena, CA 91104
Tel: 626-793-6220 • Cell: 626-354-5924
vamedia@yahoo.com • www.vaprintmedia.com

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

«Ռիվեր Փլեյթը»՝ Լիբերտադորեսի Գաւաթակիր

Արժեքներինական «Ռիվեր Փլեյթը» պատմութեան մէջ չորրորդ անգամ դարձաւ Լիբերտադորեսի գաւաթի խաղարկութեան յաղթող: Եզրափակիչում «Ռիվեր Փլեյթը» 2 խաղերի արդիւնքում 5:3 հաշուով յաղթեց արժենտինական «Բոկա խունիորսին»:

Մադրիդի «Ռեալի» տնային ստադիոն «Սանտյագո Բեռնաբեում» կայացած պատասխան խաղում «Ռիվեր Փլեյթը» թուային առաւելութիւն ստանալուց յետոյ յաղթեց լրացուցիչ ժամանակում՝ 3:1: Հիմնական ժամանակն աւարտուեց 1:1 հաշուով:

Յիշեցնենք, որ այս խաղը պէտք է տեղի ունենար Նոյեմբերի 24-ին Պուենոս Այրեսի «Մոնումենտալ» ստադիոնում, սակայն «Ռիվեր Փլեյթի» երկրպագուների անկարգութիւնների ու «Բոկա խունիորսի» ֆուտպոլիստների աւտոբուսի վրայ յարձակման պատճառով խաղը յետաձգուել էր: Դրանից յետոյ Հարաւային Ամերիկայի ֆուտպոլային կոնֆեդերացիան (CONMEBOL) որոշել էր պատասխան հանդիպումն անցկացնել այլ երկրում:

«Ատլանտա Եունայթեդն» Դարձաւ MLS-ի Ախոյեան

«Ատլանտա Եունայթեդն» առաջին անգամ դարձաւ MLS-ի ախոյեան: Եզրափակիչում «Ատլանտան» 2:0 հաշուով առաւելութեան հասաւ «Պորտլենդ Տիմբերսի» նկատմամբ:

2014-ին հիմնադրուած «Ատլանտա Եունայթեդը» գլխաւորում է «Բարսելոնայի» նախկին գլխաւոր մարզիչ, արժենտինացի մասնագէտ խերարդո Մարտինոն, որն այս մրցաշրջանի վերջում հեռանալու է ամերիկեան ակումբից:

Յիշեցնենք, որ MLS-ի ախոյեանի տիտղոսն այս տարի չէր կարողացել պաշտպանել գանադական «Տորոնտոն»:

«Արսենալի» Արձագանքը Սկանդալային Երեկոյթի Տեսանիւթին

Լոնտոնի «Արսենալի» մամուլի ծառայութիւնն արձագանքել է թիմի ֆուտպոլիստների մասնակցութեամբ սկանդալային երեկոյթի մասին լուրին: The Sun-ը հրապարակած տեսանիւթում երեւում է, որ ֆուտպոլիստներն Օգոստոսին կայացած երեկոյթի ընթացքում օգտագործել են ալքոհոլ եւ ուրախացնող գազ:

«Ֆուտպոլիստների հետ զրոյց կ'անցկացուի միջադէպի վերաբերեալ: Զրոյցում նրանց կը յիշեցուի ակումբի առաջ ունեցած պատասխանատուութեան ու պարտաւորութիւնների մասին», - «Արսենալի» յայտարարութիւնը փոխանցում է Sky Sports-ը:

Յիշեցնենք, որ երեկոյթին մասնակցել էր նաեւ Հայաստանի հաւաքականի կիսապաշտպան Հենրիխ Մխիթարեանը, որն ուրախացնող գազ չէր օգտագործել: Երեկոյթը տեղի էր ունեցել Օգոստոսին:

Յովհաննէս Բաչկովը Պարտուել է Կողմնակալ Մրցավարութեան Պատճառով

2017թ. Եւրոպայի ախոյեան, աշխարհի առաջնութեան պրոնզէ մետալակիր Յովհաննէս Բաչկովը Դեկտեմբերի 9-ին Մոսկուայում մասնակցել է բռնցքամարտի շուրջ, որի ընթացքում Ռուսաստանի հաւաքականի բռնցքամարտիկները մենամարտել են աշխարհի հաւաքականի հետ:

Աշխարհի հաւաքականի կազմում հանդէս եկած Յովհաննէս Բաչկովը 5 ռաունդանոց մենամարտում մրցել է Ալեքսեյ Մազուրի հետ եւ պարտուել:

Մխիթարեանը Մասնակցեց «Արսենալի» Յաղթանակին «Մանչեսթեր Սիթին» Առաջին Պարտութիւնը Կրեց «Զելսիից»

Անգլիայի առաջնութեան 16-րդ տուրում Լոնտոնի «Արսենալը» տանը խաղաց հետնապահներից «Հադերսֆիլդի» հետ: Սպանացի Ունաի Էմբերիի գլխաւորած թիմը յաղթանակ տարաւ նուագագոյն հաշուով: 83-րդ րոպէին գաբոնցի յարձակուող Պյեր-Էմերիկ Օբամեյանգի փոխանցումից յետոյ աչքի ընկաւ ուրուգուայցի Լուկաս Տորեյրան:

Հայաստանի հաւաքականի կիսապաշտպան Հենրիխ Մխիթարեանը հանդիպումը սկսեց «Արսենալի» պահեստայինների նստարանին: Ընդմիջմանը նա փոխարինեց շուէյցարացի պաշտպան Շտեֆան Շիխտաչներին:

*****

«Մանչեսթեր Եունայթեդը» «Օլդ Տրաֆորդում» ընդունեց վերջին տեղում ընթացող «Ֆուլհեմին» եւ առաւելութեան հասաւ 4:1 հաշուով: Պորտուգալացի ժոզէ Մոուրինիոյի գլխաւորած թիմը 26 միաւորով բարձրացաւ 6-րդ տեղ:

*****

«Լիվերպուլի» եգիպտացի յարձակուող Մոհամեդ Սալահը, հեթ-տրիկի հեղինակ դառնալով «Բորնմութի» դէմ Անգլիայի առաջնութեան 16-րդ տուրի խաղում, անգլիական ակումբի կազմում Պրեմիեր լիգայում կոլերի քանակը հասցրել է 42-ի:

Squaak-a-ի համաձայն՝ Սալահը «Լիվերպուլի» կազմում Պրեմիեր լիգայում ամենաարագն է հատել 40 կոլի սահմանագիծը: Դրա համար նրանից պահանջուել է 52 հանդիպում:

Եգիպտացի յարձակուողը «Բորնմութի» դէմ հանդիպման լաւագոյն ֆուտպոլիստի մրցանակը յանձնել է իր ակումբակից Զեյնա Միլներին, որը 500-րդ խաղն է անցկացրել Պրեմիեր լիգայում:

Յիշեցնենք, որ Սալահն Անգլիայի ընթացիկ առաջնութիւնում կոլերի քանակը հասցրել էր 10-ի եւ հաւասարուել ռմբարկուների ցուցակը գլխաւորող Պյեր-Էմերիկ Օբամեյանգին («Արսենալ»):

*****

Անգլիայի ախոյեան «Մանչեսթեր Սիթին» Պրեմիեր լիգայի ընթացիկ մրցաշրջանում առաջին պարտութիւնը կրեց Լոնտոնի «Չելսիից»:

Անգլիայի առաջնութեան 16-րդ տուրում իտալացի Մաուրիցիո Սաի գլխաւորած թիմը տանն առաւելութեան հասաւ 2:0 հաշուով ֆրանսացի Նգոլօ Կանտեի եւ բրազիլացի Դաւիդ Լուիսի կոլերի շնորհիւ:

«Մանչեսթեր Սիթին» 41 միաւորով երկրորդ տեղում է: Առաջատար «Լիվերպուլն» ունի 42 միաւոր: «Չելսին» 34 միաւորով բարձրացաւ երրորդ տեղ: Նոյնքան միաւոր ունի նաեւ չորրորդ տեղում գտնուող «Արսենալը»:

Դահուկորդ Սիքայէլ Սիքայէլեանը Ոսկէ Մետալ է Նուաճել Միջազգային Մրցաշարում

Դահուկավազքի Հայաստանի հաւաքականի անդամ Միքայէլ Սիքայէլեանը կրկին ոսկէ մետալ է նուաճել միջազգային մրցաշարում «Արմենպրես»-ի հաղորդմամբ՝ մինչեւ 20 տարեկանների 15 կմ ազատ ոճում Միքայէլ Սիքայէլեանը գրադեցրել է առաջին հորիզոնականը՝ նուաճելով իր երկրորդ ոսկէ մետալը ընթացիկ մրցաշրջանում:

Նախօրէին էլ Ֆինլանդիայի Իմատրա քաղաքում անցկացուող միջազգային մրցաշարի մինչեւ 20 տարեկանների պայքարում Միքայէլ Սիքայէլեանը 10 կմ դասական ոճում երրորդն է հասել եզրագծին եւ նուաճել պրոնզէ մետալ միջազգային մրցաշարում:

միաւորներով:

Հայաստանի բռնցքամարտի ֆեդերացիայի նախագահ Արթուր Գէորգեանը յայտնել է, որ հայ բռնցքամարտիկը պարտուել է կողմնակալ մրցավարութեան պատճառով:

«Հերթական խայտառակութիւնը: 5 ռաունդ յաղթում էր Յովհաննէս Բաչկովը, սակայն յաղթանակը տուեցին ռուս մարզիկին: Բացայայտ խայտառակութիւն», - ֆէյսբուքեան էջում գրել է Արթուր Գէորգեանը: